

Arengustrateegia „Pärnumaa 2035+“ uuendatud tegevuskava 2020-2024(25)

Strateegia tegevuskava 2019-2023(25) alusdokument kehtib alates 01.01.2019. See on heaks kiidetud koos arengustrateegiaga „Pärnumaa 2035+“ kõikide Pärnumaa kohalike omavalitsuste volikogudes 15.11-21.12.2018.

Tegevuskava on täiendatud POL-i üldkogu 03.04.2020 otsusega nr 1-4.1/5/2020 ja uuendatud tervikuna POL-i üldkogu 09.04.2021 otsusega nr 1-4.1/16/2021. Parema selguse huvides on tegevuskava viimased täiendused ära toodud sinise ja märkused punase värvitooniga. Tegevuskava on täiendatud ja kohandatud aastateks 2020-2024(25).

1. Teadmispõhine majandus - tasuvad ja targad töökohad

VISIOON aastaks 2024: Pärnumaal on välja kujunenud koostöövõimeline ja mitmekülgne ettevõtluskeskkond, kus panustatakse piirkonnaspetsiifiliste kompetentsivaldkondade ja neile tugineva kõrgema lisandväärtusega ettevõtluse arendamisele ja toetamisele. Oskuslikult ja sidustatult on ära kasutatud kohalikud bioressursid, toimub nende väärimine ja kestlik majandamine. Käivitunud on regionaalne innovatsioonisüsteem, kus era- ja avalik-õiguslikud organisatsioonid loovad, levitavad ja rakendavad läbipõimunult uusi teadmisi ja praktikaid. Tänu Pärnumaale rajatud teadusasutuste filiaalidele ja kompetentsikeskustele toimub ettevõtluses järjepidev mitmekesistumine ja sesoonsuse vähenemine. Kasvanud on maakonna tööandjate võime tõusta globaalsetes väärtusahelates, luua nutikaid ja hästi tasustatud töökohti, mis koos atraktiivse elukeskkonnaga aitab maakonnas hoida ja siia juurde tuua kvalifitseeritud tööjõudu ja ettevõtlikke elanikke.

SELGITUS: Arengustrateegia Pärnumaa 2035+ 8. peatükis lk. 34-39 toodud teadmispõhise majanduse läbimurdesuuna põhjaliku tegevuskava kolmest peaesmärgist lähtuvad kümme tegevussuunda ja neist tulenevad konkreetset tegevused on maakondliku arengu jaoks jätkuvalt aktuaalsed ning strateegia elluviijad juhivad neist oma tegevustes ka 2021. aastal.

Arengustrateegia koostamisajaga võrreldes tõusis Pärnumaa Arenduskeskuse eestvedamisel 2020. aastal üha rohkem fookusesse ringmajanduse ja jätkusuutlikkusega seonduv temaatika. Alustatud on Euroopa Liidu Rohelepp mõjude analüüsi maakonna ettevõtlusele ja sellest tulenevalt vajalike sammude astumist nii lühi- kui pikaajalises perspektiivis. Seetõttu on Pärnu maakonna arengustrateegia kehtivasse tegevuskavasse 2021. aastaks teinud mitmeid täiendusi, millest arengukava elluviimisel ka lähtutakse.

Tegevus	Teostamise aeg					Teostaja	
* Rahastatakse võimalusel meetme „Piirkondade konkurentsivõime tugevdamine” tegevusest „Piirkondlikud algatused tööhõive ja ettevõtlikkuse edendamiseks“ (PATEE)	2	2	2	2	2	Eestvedaja	Partnerid
	0	0	0	0	0		
	2	2	2	2	2		
	0	1	2	3	4		
Eesmärk 1.1. Kestlik ja koostöövõimeline ettevõtluskeskkond							
<i>Tegevussuund 1.1.1. Ettevõtluskeskkonna arengut toetavate tugisüsteemide arendamine</i>							

Kinnitatud POL 09.04.21 üldkogu otsusega nr 1-4.1/16/2021

1.1.1.1. Ettevõtluse arengut takistava bürokraatia vähendamise, lubade taotlemise jm ametkondliku asjaajamise kiiruse ja kvaliteedi kasvu eestvedamine	X	X	X	X	X	KOV-id, riigi-asutused	SAPA
1.1.1.2. Investeeringute hankimine maakonna võtmesektoritesse	X	X	X	X	X	SAPA, PLV	EAS
1.1.1.3. Ettevõtluse mitmekesistamist toetavate rahastamisvõimaluste ja meetmete süsteemne kaardistamine ja teavitustöö ning kasvupotentsiaaliga ettevõtete nõustamine	X	X	X	X	X	SAPA	EKTK, TK, EAS, PRIA, Innove, TÜPK
1.1.1.4. Eksporditoe pakkumine läbi koolituste, ärikontaktide loomise, õppe- ja kontaktreiside ning messidel osalemise *	X	X	X	X	X	SAPA	EAS, EKTK, erialaliidud
1.1.1.5. Tööstuse digitaliseerimise ja automatiseerimise meetmetega seonduv teavitustöö ja nõustamine *	X	X	X	X	X	SAPA	EAS, RTK, MKM, RM
1.1.1.6. Ettevõtete toote- ja tehnoloogiaarenduse programmiga seonduv teavitustöö ja nõustamine *	X	X	X	X	X	SAPA	EAS, RTK, EKTK, TÜPK
1.1.1.7. Ressursitõhusate lahenduste ja ringmajanduse meetmetega seonduv teavitustöö ja nõustamine *	X	X	X	X	X	SAPA	KIK, KeM, KOV-id
1.1.1.8. Sotsiaalse ettevõtluse ja sotsiaalse innovatsiooni arendustegevuse toetamine *	X	X	X	X	X	SAPA	Forwardspace, MTÜ-d
1.1.1.9. Sotsiaalselt vastutustundliku ja töökeskkonna riske maandava ning tervist edendava ettevõtlusega seonduv teavitustöö ja nõustamine *	X	X	X	X	X	SAPA	KIK, KeM, SOM, TAI, EKTK, CSR Foorum
1.1.1.10. Targa linna klastrisse kuulumine ja projektide teostamine			X	X	X	PLV	KOV-id, TÜPK
<i>Tegevussuund 1.1.2. Ettevõtlusalase koostöövõrgustiku tugevdamine</i>							
1.1.2.1. Koostöö tõhustamine avaliku ja erasektori võrgustikega ettevõtlusmaastiku arengute ja väljakutsete regulaarseks seireks ja lahenduste väljatöötamiseks	X	X	X	X	X	SAPA	EKTK, TÜPK, PKHK, KOV-id, Leader-grupid
1.1.2.2. Muutuvate majandustrendidega kaasnev võtmesektorite valdkondliku kestlikkuse diagnostika ja sellest tulenev ärimudelite uuendamisega seotud teavitustöö ja nõustamine (nt ennetav restart kriisistaadiumile lähenevatele ettevõtetele) *	X	X	X	X	X	SAPA	EKTK, PLV, KOV-id
1.1.2.3. Maakonna ettevõtjatest mentorpaaride moodustamine põlvkondade vahelise koostöö ja teadmussiirde edendamiseks ning noorte ettevõtjate sihikindel kaasamine ettevõtlus- ja kodanikeühendustesse *	-	-	X	X		SAPA	EKTK, KOV-id, Rotary, Lions, Eesti Ettevõtlike Noorte Koda, Zonta, JCI, Forwardspace
1.1.2.4. Pärnu kolledži vilistlaste ja Pärnumaa taustaga diasporaa sidumine Pärnumaa ettevõtlusega – nn Pärnumaa saadikute programm	X	X	X	X	X	TÜPK	SAPA, KOV-id, PLV
1.1.2.5. Kasutamata tööstus-, elamu- ja põllumajandushoonete ning nende taristu kaardistamine, neile ettevõtluse arenguks uue funktsiooni leidmine (nt rendipindadega loomelinnak, <i>stock-office</i>) või nende lammutamine	X	X	X	X	X	SAPA, KOV-id	KIK, PRIA, kinnisvara-firmad
1.1.2.6. Koostöötamiskeskuste ning start-up tegevuste toetamine		X	X	X	X	PLV	SAPA, TÜPK, Forwardspace
1.1.2.7. Kaugtööks võimaluste loomine, paindlike töökohtade toetamine		X	X	X	X	PLV	SAPA, KOV-id

Kinnitatud POL 09.04.21 üldkogu otsusega nr 1-4.1/16/2021

1.1.2.8. Pärnumaa ettevõtluse maine ja kuvandi tõstmine (olemasolevate ettevõtete tutvustamine)		X	X	X	X	SAPA, PLV	Ettevõtlusorganisationsatsioonid, KOV-id
1.1.2.10. Häkatori „Ettevõtlik pärnakas“ läbi viimine		X	X	X		PLV	Tehnopool, Garage48, SAPA, Pärnumaa ettevõtlusinkubaator
1.1.2.11. Konverentsibüroo tegevuse osaline arendamine, koostöös teenusepakkujatega	X	X	X	X	X	PLV	Ettevõtjad, EAS
1.1.2.12. „Teenusedisaini konverentsi Playday“ korraldamine	X	X	X	X	X	PLV	TÜ Pärnu Kolledž
Tegevussuund 1.1.3. Maakonna võimaluste aktiivne turundus ja sihipärane mainekujundus							
1.1.3.1. Maakonna üldise ettevõtlusmaastiku süstemaatiline seire, majandusülevaadete, rakendusuringute ning trendianalüüside (sh investoritele vajaliku info) koondamine ja levitamine *	X	X	X	X	X	SAPA	EAS, EKTK, KOV-id, RAM, MKM, Kutsekoda, Praxis
1.1.3.2. Mainekujunduse fookuse laiendamine 3arnumaa.ee kaudu lisaks turismile ka kvaliteetsele elukeskkonnale, mitmekesistele haridusvõimalustele, tööstusele, põllumajandusele ja piirkonnaspetsiifilistele valdkondadele *	X	X	X	X	X	SAPA	PLV, EAS, EKTK, KOV-id
1.1.3.3. Koostöö arendamine Pärnumaa profiiliga haakuvate sõpruslinnade ja –regioonidega ekspordiks, välisinvesteeringuteks, teadmussiideks ja rahvusvahelistes projektides osalemise jaoks partnerite leidmiseks	X	X	X	X	X	SAPA	PLV, Europe Direct, TÜPK, KOV-id POL
1.1.3.4. Maakonna ettevõtlusmaastiku ja investeerimisvõimaluste tutvustamine delegatsioonide ja võtmeisikute vastuvõtmise kaudu	X	X	X	X	X	SAPA	Europe Direct, KOV-id
1.1.3.5. Ettevõtluseks sobiliku tööstuskinnisvara pakkumisi ja investoreid otsivate ettevõtete müügiprogrammi (investinparnu.com) edasi arendamine ja sidumine parnumaa.ee veebiportaaliga *	X	X	X	X	X	SAPA	EAS, KOV-id
1.1.3.6. Pärnumaa tööstusalade ühisturundus ja arendamine (Loode-Pärnu, Niidu, Audru, Sauga, Paikuse, Uulu, Virtsu, Lihula, Vändra, Suaru, Kilingi-Nõmme jt) *	-	X	X	X	X	SAPA	PLV, KOV-id
1.1.3.7. Maakonna aktiivne turundamine (sh rahvusvaheliselt digitaalsetele nomaadidele) töö- ja pereelu ühildamiseks ning asukohaõhtumatuks ettevõtluseks ja kaugtöök sobiva keskkonnana	X	-	X	X	X	SAPA	PLV, TÜPK, KOV-id, EAS
1.1.3.8. Pärnumaa turundamine naisettevõtlust toetava tugeva koostöövõrgustikuga piirkonnana, mis pakub töö- ja pereelu ühildamist võimaldavat eneseteostust ja aitab tõsta tööhõivet *	X	X	X	X	X	SAPA	Zonta, EENA, Lions, Rotary, Koidula
1.1.3.9. Pärnumaa toodangu eristuv eksponeerimine „Made in Pärnumaa / Pärit Pärnumaalt“ (nt tööstustoodangu <i>pop-up</i> poed, eriväljapanekud toidukaubale, kohalikust toormest meened, toitlustus) *	-	X	X	X	X	SAPA, KOV-id	POL, Ettev
1.1.3.10 Pärnumaa ettevõtlusnädala korraldamine ettevõtlusteadlikkuse suurendamiseks, ettevõtliku	X	X	X	X	X	SAPA	EAS, Ettev, KOV-id

Kinnitatud POL 09.04.21 üldkogu otsusega nr 1-4.1/16/2021

eluhoiaku arendamiseks ja ettevõtlusega tegelejate tunnustamiseks							
1.1.3.11. Pärnumaa ettevõtluskeskkonda tutvustav väljapanek (TÜPKis, lennujaamas, rongijaamas jm)		X	X	X	X	SAPA, PLV	Teenusepakkujad, Pärnu Muuseum
Tegevussuund 1.1.4. Tööjõuprobleemide leevendamine							
1.1.4.1. Tööjõumahukuse vähendamiseks automatiseerimise ja digitaalsete tehnoloogiate kasutuselevõtuga seotud teavitustöö ja nõustamine *	X	X	X	X	X	SAPA, Ettev	EAS, EKTK
1.1.4.2. Ettevõtjatele suunatud teavitustöö Y-Z põlvkonna tööturule sisenemisega kaasnevatest muutustest ja nende ootustest tulenevast töökeskkonna kohandamisvajadusest *	X	X	X			SAPA	EKTK, TK TÜPK, PKHK, Innove
1.1.4.3. Stipendiumipõhine õpe noorte sidumiseks Pärnumaaga, et noored jääksid/tuleksid Pärnumaale õpitut rakendades töötama ja elama	X	X	X	X	X	Ettev	SAPA, KOV-id
1.1.4.4. Tööjõuturul eemal olnute (sh heitunud ja NEET noorte) ning erivajadustega inimeste tööle saamise ja tööil püsimise meetmetega seonduv teavitustöö koos paindlike e-koolituste pakkumisega	X	X	X	X	X	TK	RAM, SAPA, SKA, Ettev, SOM, MTÜ-d, kogudused, Noorte Tugilad
1.1.4.5. Võtmesektorite arenguks vajaliku välistööjõu rakendamist hõlbustavate sisseelamisteenuste ja lõimumist toetavate tugiteenuste pakkumine	X	X	X	X	X	KOV-id	PPA, Ettev, SKA, TK, SAPA
1.1.4.6. Turutõrkega piirkondades munitsipaalüürimajade arendamine tööjõu meelitamiseks piirkonda (nt mobiilsed moodulmajad, esmased elamispiinad noortele spetsialistidele, olemasoleva elamufondi renoveerimine)	X	X	X	X	X	KOV-id	MKM
Eesmärk 1.2. Majanduse kõrge konkurentsivõime							
Tegevussuund 1.2.1. Regionaalse innovatsioonisüsteemi rakendamine							
1.2.1.1. Valdkondlike kompetentsikeskustega (sh biomajandus, turism, taastusravi ja hobumajandus) seotud tegevuste arendamine Pärnumaal *	X	X	X	X	X	SAPA, TÜPK	KOV-id, EAS, MEM, Ettev
1.2.1.2. Innovatsiooni toetavate hangete rakendamine maakonnas (fookusega valdkondadel, kus avalikul sektoril on innovatsiooni ostjana strateegiline roll)	X	X	X	X	X	SAPA, KOV-id	EAS, MKM, TÜPK, Ettev PKHK, PSTK,
1.2.1.3. Eakatele suunatud hõbemajandusteenuste disainimine ja neid osutava tööjõu ettevalmistamine koostöös haridus-, ravi- ja teadusasutustega	X	X	X			TÜPK, PKHK, PSTK	SAPA, SKA, Ettev, KOV-id
1.2.1.4. Pärnu kolledži õppekavade täiendamine ja uute õppekavade (sh IT-valdkond) loomine koostöös teiste (sh rahvusvaheliste) kõrgkoolidega ning nende sidustamine maakonna ettevõtjate vajadustega *	X	X	X			TÜPK	SAPA, Ettev
1.2.1.5. Koostöös kutseharidusasutustega Pärnumaa ettevõtete vajadustele vastavate spetsialistide koolitamiseks loodud lühendatud (rahvusvaheliste) ja V taseme biomajanduse õppekavade rakendamine *	-	X	X			PKHK, PSTK	SAPA, Ettev
1.2.1.6. Teadus- ja arenduskeskustega koostöö tegemise võimaluste tutvustamine ja vahendamine ettevõtjatele (sh parima olemasoleva ja rahvusvahelise teadmuse rakendamine maakonna arenguks, nt.	X	X	X	X	X	TÜPK, SAPA	SAPA, Ettev, PKHK, PSTK, KOV-id, EKTK

Kinnitatud POL 09.04.21 üldkogu otsusega nr 1-4.1/16/2021

erinevate valdkondade uurimistööde, arengukavade jne koostamine ja analüüsimine)							
1.2.1.7. Pärnumaa ettevõtluse tugistruktuure, täiendusõppe- ja inkubatsioonikeskust ning ettevõtete demoala ühendava <i>one-stop-shop</i> põhimõttel toimiva arengukiirendi KOBAR rajamine *	X	X	X	X	X	SAPA	PLV, TÜPK, KOV-id, Forwardspace
1.2.1.8. Ringmajanduse põhimõtteid ja keskkonnamõjusid vähendavate jätkusuutlike ärimudelite rakendamisega seotud teavitustöö ja tegevuste elluviimine	X	X	X	X	X	SAPA	KOV-id, Ettev, TÜPK, PKHK
1.2.1.9. Maakonnaülese kliimakava SECAP koostamine ja ellurakendamine	-	X	X			SAPA	KOV-id, Ettev
1.2.1.10. Euroopa Liidu roheleppe mõju analüüs maakonna ettevõtlusele	-	X	X			SAPA	KOV-id, Ettev
Tegevussuund 1.2.2. Inkubatsiooniteenuse edasiarendus							
1.2.2.1. Ettevõtlusinkubaatori toimimismudeli uuendamine (arengukiirendi) ja sidustamine maakonna ettevõtete ja huvigruppidega *	X	X	X			SAPA	KOV-id, Ettev, TÜPK, PKHK, PSTK
1.2.2.2. Inkubantide ringi laiendamine ja mentorettevõtete/-ettevõtjate leidmine *	X	X	X	X	X	SAPA	KOV-id, EKTK, Ettev
1.2.2.3. Teenuse- ja tootearendusliku toe pakkumine koostöös kutse- ja kõrgkoolidega (sh kutseharidusasutuste õpetajate valmisoleku kindlustamine tehnikaalase õpivara kasutamiseks ja huviliste juhendamiseks)	-	X	X	X	X	SAPA	POL, TÜPK, PKHK, PSTK
1.2.2.4. Koostöös PKHK, PSTK-i ja Pernova Hariduskeskusega tööstus- ja tehnikainkubatsiooniga seotud tegevuste arendamine	-	X	X	X	X	PKHK	SAPA, POL, Pernova Hariduskeskus
1.2.2.5. Ettevõtlusinkubaatori haruna Pärnu kolledži baasil loomeinkubatsiooni ja IT-teenuste arendamine (sh IT-rakenduste väljatöötamisele spetsialiseerunud ettevõtete koosluse loomine) *	X	X	X	X	X	SAPA	TÜPK, POL, Forwardspace, Ettev
Tegevussuund 1.2.3. Biomajanduse ja taastuvenergeetika kompetentsikeskuse rajamine							
1.2.3.1. Kompetentsikeskuse kontseptsiooni uuendamine ja elujõulisuse hindamine koostöös partneritega (sh fookusvaldkondade, eesmärkide ja tegevuste kokkuleppimine ning isemajandava toimimismudeli väljatöötamine) *	X	X	X			SAPA	TÜPK, Ettev
1.2.3.2. Rahastusvõimaluste kaardistamine ja toetustele lisaks investeeringute kaasamine, millega kaasnevad kompetentsid ja teadmussiare	X	X	X	X	X	SAPA	TÜPK, Ettev
1.2.3.3. Kompetentsikeskuse kontseptsiooni uuendamisest sõltuvalt projektiportfelli koostamine ja ettevõtete kaasamine eesmärkide saavutamiseks *	-	X	X	X	X	SAPA	TÜPK, Ettev
1.2.3.4. Valdkonnapõhiste rahvusvaheliste tugivõrgustike loomine ja avatud toimimine	X	X	X	X	X	SAPA	TÜPK, POL, Ettev
1.2.3.5. Biomajanduse ja taastuvenergeetika valdkonnaga seotud välisülikoolide õppekavade toomine Pärnumaale (sh rahvusvaheline koostöötegevus Pärnu kolledži õppekavade koostamisel) *	-	-	-	X	X	TÜPK	POL, SAPA
1.2.3.6. Koostöös TÜ Mereinstituudiga Läänemere mereohutuse ja võõrliikide analüüsikeskuse loomine Pärnumaale *	-	X	X	X		TÜPK	POL, TÜ, EMI

Eesmärk 1.3. Ettevõtlusteadlikkuse arendamine ja tööjõu ettevalmistamine							
<i>Tegevussuund 1.3.1. Ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe toetamine</i>							
1.3.1.1. Aktiivne teavitustöö koolides ja meedias ettevõtlikkuse ja ettevõtlusjulguse kasvatamiseks (sh ettevõtlus kui elustiil ning sellega kaasnevad hüved ja riskid) *	X	X	X	X	X	SAPA	POL, koolid, KOV-id, Ettev, TK, ANK, EKTK, HUUB
1.3.1.2. Noorte ettevõtlikkuse võrgustiku eestvedamine (sh ettevõtlikkusprojektide ja –tegevuste toetamine ja kaasatute ringi laiendamine) Pärnumaal *	X	X	X	X	X	SAPA	POL, Ettev, KOV-id, TK, koolid, Rajaleidja, HUUB
1.3.1.3. Ettevõtliku Kooli võrgustikus osalemine ja võrgustiku laiendamine Pärnumaa koolidesse ja lasteaedadesse *	X	X	X	X	X	SAPA	POL, Ettev, KOV-id, koolid, lasteaedad
1.3.1.4. Ettevõtlikkusõppe rahastuse eelarvepõhiseks muutmise eestvedamine	X	X				HTM	POL, koolid, KOV-id, SAPA
1.3.1.5. Ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppega seotud head algatuste tunnustamine ja esiletõstmine koolides *	X	X	X	X	X	SAPA	POL, koolid, KOV-id, Ettev
1.3.1.6. Eestvedajate ja mentorite leidmine, koolitamine ja motiveerimine nii koolide, KOV-ide kui ettevõtete tasandil *	X	X	X	X	X	SAPA	POL, koolid, KOV-id, Ettev
<i>Tegevussuund 1.3.2. Õpilaste ja tudengite karjääriplaneerimise sidumine maakonna ettevõtlus- ja töövõimalustega</i>							
1.3.2.1. Avaliku, era- ja mittetulundussektori tegevusi tutvustavate mentorprogrammide ja piirkondlike töövarjupäevade korraldamine koolinoortele, et anda võimalikult mitmekülgne ülevaade lisaks ettevõtlusele ka teiste valdkondade karjäärivõimalustest *	X	X	X	X	X	SAPA	POL, koolid, KOV-id, Ettev, TK, Innove
1.3.2.2. Info koondamine ettevõtete ja asutuste praeguse ja tulevase tööjõuvajaduse (sh pakutavate palgatasemete ja tulevikuametite) kohta nii õpilastele kui tudengitele	X	X	X	X	X	TK	POL, koolid, Ettev, ANK, Kutsekoda, SAPA
1.3.2.3. Maakonna majandusharudega haakuvate huvialaringide loomine, toetamine ja populariseerimine	X	X	X	X	X	KOV-id	POL , SAPA, Pernova
1.3.2.4. Ettevõtetest audio-visuaalse materjali loomine ja selle õppetegevusse integreerimine ning juhendajate koolitamine *	X	X	X	X		SAPA, Ettev	TK, ANK,
1.3.2.5. Ettevõtete külastuste korraldamine tudengitele, õpilastele ja õpetajatele *	X	X	X	X	X	Koolid, SAPA, Rajaleidja	TK, Ettev
1.3.2.6. Varajast töökogemust pakkuva õpilasmaleva jätkumiseks vajalike tugitegevuste rahastamine	X	X	X	X	X	POL	Koolid, Ettev, KOV-id
1.3.2.7. Õppe- ja karjäärinõustamise teenuste osutamine koolinoortele	X	X	X	X	X	TK	POL, ANK, Noorte Tugilad
<i>Tegevussuund 1.3.3. Kvalifitseeritud tööjõu vajaduspõhine ettevalmistamine</i>							
1.3.3.1. Ettevõtjate ja avaliku sektori vahelise koostöö arendamine maakonna ettevõtete profiiliga haakuvate	X	X	X	X	X	TÜPK, PKHK	SAPA, EKTK, KOV-id, Ettev

Kinnitatud POL 09.04.21 üldkogu otsusega nr 1-4.1/16/2021

akadeemiliste üksustega (TÜ, TTÜ, EMÜ, EKA, TKTK jt) ettevõtluse mitmekesistamist soodustavate õppekavade väljatöötamisel *							
1.3.3.2. Täiendõppe pakkumine sotsiaalse innovatsiooni jaoks olulistel teemadel (sh uued ärimudelid, energiatootmine ja -sääst, ringmajandus, ressursi-tõhusus, toiduohutus, teadlik meediakasutus jm)*	X	X	X	X	X	TÜPK, PKHK	SAPA, EKTK, KOV-id, Ettev
1.3.3.3. Tootmisettevõtetes rakendatava protsessijuhtimise õppekava käivitamine*	-	X	X			TÜPK, PKHK	SAPA, Ettev
1.3.3.4. Säästva arengu (sh ökosüsteemide majandamine, ringmajandus ja kaasnevad tehnoloogiad) õppekava juurutamine *		X	X			TÜPK, PKHK	SAPA, Ettev
1.3.3.5. Ettevõtelt lähteülesannete kogumine tudengite kaasamiseks ja ettevõtete juurde tudengitest arengumeeskondade loomine *	-	X	X	X	X	TÜPK, PKHK	SAPA, EKTK, Ettev
1.3.3.6. Praktikabaaside ja -kohtade pakkumine nii maakonnasiseselt kui mujalt tulnud inimestele, et tuua Pärnumaale kompetensi juurde *	X	X	X	X	X	TÜPK, PKHK	SAPA, EKTK, Ettev
1.3.3.7. Töökohapõhise õppe (sh õpipõhise) rakendamine nii kutse- kui kõrghariduses *	X	X	X	X	X	TÜPK, PKHK, PSTK	SAPA, Ettev, EKTK
1.3.3.8. Praktikute kaasamine kõrghariduse ja kutseõppe praktilisemaks muutmiseks *	X	X	X	X	X	TÜPK, PKHK	SAPA, Ettev
1.3.3.9. Elukestva õppe (sh ettevõtlusega seotud valdkondades täiendus- ja ümberõppe) aktiivne teavitustöö ja koolitustegevus *	X	X	X	X	X	TÜPK, PKHK, PSTK	SAPA, Ettev, EKTK, KOV-id

2. Turismi- ja puhkemajandus

VISIOON aastaks 2024: Pärnumaa turism on mitmekülgne. Suvel külastavad maakonda inimesed eesmärgiga puhata, kuid madalhooajal on piirkond tunnustatud konverentsi-, toidu ja spordituristide hulgas. Pärnumaa on aasta läbi hinnatud sihtkoht loodusturistide seas tänu omale kahele unikaalsele looduspargile ja ilusatele matkaradadele.

Tegevus	Teostamise aeg					Teostaja	
	2020	2021	2022	2023	2024	Eestvedaja	Partnerid
	20	22	22	23	24		
Eesmärk 2.1. Aastaringssed turismitooted							
<i>Mõõdikud: Madalhooaja ööbimiste arv on kasvanud ning piirkonda on lisandunud uusi atraksioone. Külastajate arv on iga aasta suurenenud.</i>							
Tegevussuund 2.1.1. Uute ja seniste atraksioonide, teemakeskuste ja turismiteenuste arendamine							
2.1.1.1. Endise Tootsi turbavabriku baasil teemakeskuse rajamine	X	X	X	X	X	MTÜ-d	RJKK, EAS, KOV-id

Kinnitatud POL 09.04.21 üldkogu otsusega nr 1-4.1/16/2021

2.1.1.2. „Vaeste-patuste alevi“ teemapargi arendamine ja loomine Pärnus	X	X	X	X	X	PM	PLV, EAS, POL, KUM
2.1.1.3. Uue aastaringse kogupere teemakeskuse rajamine	X	X	X	X	X	Ettev	EAS, KOV-id
2.1.1.4. Pärnumaa keskkonnahariduskeskuse, sh planetaariumi arendamine ja keskuse sidumine RMKK tegevustega	X	X	X	X	X	KOV-id	KEM, POL, RMKK
2.1.1.5. Paikuse vabaõhulava väljaehitamine teatrietenduste ja kontsertide korraldamiseks suvehooajal	X	X	X	X	X	PLV	Ettev, Endla Teater, KUM
2.1.1.6. Särghaua külastuskeskuse (eluta looduse õppekeskuse) ja Kurgja talumuuseumi arendamine	X	X	X	X	X	EMM, TTÜ	RJKK, MEM, KOV-id
2.1.1.7. „Punase torni“ arendamine keskaja teemakeskuseks	X	X	X	X	X	PM	PLV
2.1.1.8. Lottemaa teemapargi (edasi)arendamine	X	X	X	X	X	Ettev	KOV-id
2.1.1.9. Multifunktsionaalse kunstihoone ehitamine Pärnusse näituste ja kultuuriürituste korraldamiseks	X	X	X	X	X	PLV	EAS, POL, KUM
2.1.1.10. Läänemere Kunstisadama rajamine	X	X	X	X	X	UKM	EAS, KOV-id
2.1.1.11. Uue Kunsti Muuseumi rajamine (sh rahvusvahelise arhitektuurikonkursi korraldamine)	X	X	X	X	X	UKM	
2.1.1.12. Valgeranna (White Beach Golf) ja Tahkuranna (Pärnu Beach ja Golf Resort) golfiturismikomplekside arendamine	X	X	X	X	X	Ettev	KOV-id,
2.1.1.13. Audruring ringraja arendamine	X	X	X	X	X	Ettev	KOV-id
2.1.1.14. Paikuse Kiviaja küla teemapargi arendamine (koos kallasrajaga)	X	X	X	X	X	PLV	RJKK
2.1.1.15. Pulli asulakoha väärtustamine ja eksponeerimine	X	X	X	X	X	Tori v	KOV-id, MKA, KUM
2.1.1.16. Kihnu tuletorni arendamine külastuskeskuseks	X	X	X	X	X	Kihnu Kultuuri-ruum, Kihnu v	PLV, EAS, PLPK
2.1.1.17. Ajaloolise purjelaevanduskeskuse väljaehitamine koos rannaala arendamisega Kablis	X	X	X	X	X	MTÜ	PLPK, PLV Häädemeeste v
2.1.1.18. Soontagana maalinna ja Kurese maastikukaitseala arendamine ja eksponeerimine	X	X	X	X	X	Läänerranna v	KUM, KEA, MK
2.1.1.19. Häädemeeste teenuskeskuse hoone rekonstrueerimine ja külastuskeskuse loomine (muuseum ja turismiinfopunkt)	X	X	X	X	X	Häädemeeste v	KUM

Kinnitatud POL 09.04.21 üldkogu otsusega nr 1-4.1/16/2021

2.1.1.20. Tori hobumajanduskeskuse loomine ja arendamine, sh tervikliku hobusekasvatuse- ja kihelkonnamuuseumi loomine	X	X	X	X	X	Tori v, EEM	MEM, MES
2.1.1.21. Sindi kärestikule ja selle ümbruse kallastele rahvusvahelistele standarditele vastava aastaringse Sindi veespori ja veeturismi keskuse välja arendamine		X	X	X	X	Tori v	KEM
2.1.1.22. Pärnu AHHA- keskuse rajamine rannapiirkonda	X	X	X	X	X	Ettev	PLV, EAS
2.1.1.23. Rannaparki heaolu aia rajamine ja loodusturismi edendamine (sh. turundustegevused)	X	X	X	X	X	PLV	RTK
2.1.1.24. Munamäe piirkonna atraktiivseks muutmine	X	X	X	X		PLV	RTK
<i>Tegevussuund 2.1.2. Rahvusparkide arendamine</i>							
2.1.2.1. Soomaa rahvusparki turismitoodete aastaringse arendamine	X	X	X	X	X	RJKK	PLV, RMK, Ettev
2.1.2.2. „Soomaa värava“ väljaarendamine turismiinfokeskuseks ja Soomaa brändi rahvusvaheline arendamine	X	X	X	X	X	Tori v	RJKK, PLV, Ettev, KOV-id
2.1.2.3. Matsalu rahvusparki külastuskeskuse ja turismitoodete arendamine	X	X	X	X	X	MTÜ	KOV-id, KEA, PLV
<i>Tegevussuund 2.1.3. Maakonnasiseste sihtkohtade turundamine ja atraktiivsuse kasv</i>							
2.1.3.1. Maakonna aktiivne turundamine turismisihtkohana	X	X	X	X	X	PLV	KOV-id
2.1.3.2. Maakonna olulisemate külastusobjektide (sh loodusväärtuste) arendamine, ühiskondlikele hügieeniõuetele vastavuse ja ligipääsetavuse tagamine ning viidavõrgustiku kaasajastamine	X	X	X	X	X	KOV-id	EAS, Ettev, PLPK, RJKK
2.1.3.3. Madalhooyal külastajale suunatud olemasolevate ja uute kultuuriürituste toetamine ja arendamine	X	X	X	X	X	KOV-id	Ettev, POL, MTÜ-d
2.1.3.4. Koosolekujurismi (konverentsiturismi) arendamine	X	X	X	X	X	PLV	EAS, KOV-id
2.1.3.5. Sporditurismi suurem propageerimine	X	X	X	X	X	PLV	EAS, KOV-id, MTÜ-d, PSL
2.1.3.6. Pärnu jõe kasutuselevõtt atraktiivse puhke- ja turismiobjektina	X	X	X	X	X	PLV	EAS, KOV-id, MTÜ-d, PSL
2.1.3.7. Pereturismitoodete suurem paindlikus ja suunatus erinevatele peremudelitele	X	X	X	X	X	PLV	Ettev, KOV-id
2.1.3.8. Ettevõtjate teadlik ühisturundus turistide maakonnas viibimise pikendamiseks ja tarbitud teenuste mitmekesistamiseks	X	X	X	X	X	PLV	EAS, KOV-id, Ettev, MTÜ-d, TÜPK

Kinnitatud POL 09.04.21 üldkogu otsusega nr 1-4.1/16/2021

2.1.3.9. Maakondlik ühine broneerimissüsteem turismiteenuste ja –toodete tarbimiseks	X	X	X	X	X	PLV	TÜPK, Ettev, KOV-id
2.1.3.10. Pärnumaa randade arendamine	X	X	X	X	X	KOV-id	EAS, PLPK
2.1.3.11. Hotelli rajamine Kihnu	X	X	X	X	X	Ettev	PLPK, Kihnu v, EAS, PLV
2.1.3.12. Rahvusvahelise hotellibrändi toomine Pärnusse	X	X	X	X	X	Ettev	PLV, KOV-id, EAS
2.1.3.13. Vee- ja kalaturismi arendamine, sh paadisadamate ja veeskamiskohtade rajamine	X	X	X	X	X	Ettev KOV-id	Leader-grupid
2.1.3.14. Sindis keskväljaku rajamine, miljööväärtuslike alade rekonstrueerimine ja jalutusmarsruudi „Ajalooline tööstuslinn Sindi“ loomine	X	X	X	X	X	Tori v	Ettev, MKA, KUM, KEA
2.1.3.15. Ilusa vaatega kohtade avamine, atraktiivsuse parandamine, puhkekohtade ja parklate arendamine (sh matkabussidele)	X	X	X	X	X	Ettev, KOV-id	RMK, KEA
2.1.3.16 Pärnu spaatraditsioonide hoidmine ja tutvustamine	X	X	X	X	X	PLV, ettev	TÜPK
2.1.3.17. Pärnu linnaruumi mitmekesistamine dekoratiivskulptuuridega / maamärgi, pildistamise kohtade rajamine linnaruumi	X	X	X	X	X	PLV	
2.1.3.18. Turismiobjektide klienditeekondade kaardistamine, analüüs ja arendus koostöös Tartu Ülikooli Pärnu Kolledžiga	X	X	X	X	X	PLV	TÜPK

Eesmärk 2.2. Kohaliku toidu väärtustamine

Mõõdik: Kohalik toit on erimärgistatud, kohalikes menüüdes lihtsalt leitav ja kättesaadav kaubandusvõrgust

Tegevussuund 2.2.1. Kohaliku toidu parem esiletoomine ja turustamine

2.2.1.1. Kohalikele toidule parema väljundi leidmine ja (otse)turundus, sh tarnevõrgustike loomise, atraktiivse pakendamise ja söögikohtades kohaliku toidu erimärgistamise kaudu	X	X	X	X	X	SAPA	KOV-id, POL, RJKK, PLPK, OTT, Ettev Talupidajate Liit
2.2.1.2. Tegevuskavast välja võetud (aprill 2021)							
2.2.1.3. Kohvikute ja restoranide nädala jätkamine, laiendamine linnast välja	X	X	X	X	X	PLV	POL, KOV-id, Ettev,
2.2.1.4. Tegevuskavast välja võetud (aprill 2021)							
2.2.1.5. Kohalike toidutootjate koostöövõrgustiku arengu toetamine	X	X	X	X	X	SAPA	KOV-id, RJKK, PLPK, OTT, Ettev,

Kinnitatud POL 09.04.21 üldkogu otsusega nr 1-4.1/16/2021

							Talupidajate Liit, Maaturism
2.2.1.6. Olemasolevate toidufestivalide jätkusuutlikkuse ja uute lisandumise toetamine.	X	X	X	X	X	MTÜ-d	KOV-id, POL, RJKK, PLPK, Ettev
2.2.1.7. Kodukohvikute päevade kultuuri jätkumise toetamine ja arendamine.	X	X	X	X	X	MTÜ-d	POL, RJKK, PLPK, KOV-id
Eesmärk 2.3. Stabiilselt kõrge turismiteenuste kvaliteet							
<i>Mõõdik: Turismiteenuste kvaliteedi kohta viiakse läbi regulaarseid uuringuid ning oma külastajast on selge ülevaade.</i>							
Tegevussuund 2.3.1. Pärnu kolledži rolli suurenemine							
2.3.1.1. Turismi kompetentsikeskuse (TUKK) kui valdkonna teadusarenduskeskuse (TAK) rajamine ja väljaarendamine, sh koostöö RMKK-ga	X	X	X	X	X	TÜPK	RMKK, PLV
2.3.1.2. Maakonna olulisemate turismiatraktsioonide ja sündmuste seiresüsteemi väljaarendamine ja regulaarsete uuringute, sh külastajate rahulolu seire läbiviimine.	X	X	X	X	X	TÜPK	Ettev, KOV-id, POL
2.3.1.3. Turismimõju regulaarne seire	X	X	X	X	X	PLV	Ettev, KOV-id, TÜPK
2.3.1.4. Rahvusvaheliste turismivaldkonna õppekavade arendamine TÜPK-s.	X	X	X	X	X	TÜPK	KOV-id
2.3.1.5. Ülikoolide teadmussiire piirkonna ettevõtluse arendamiseks nende konkurentsieelist ja ligipääsu maailmatasemel arendusteenustele	X	X	X	X	X	TÜPK	KOV-id
Eesmärk 2.4. Rohelise ja jätkusuutliku turismisihikohta arendus							
<i>Mõõdik: Green Key märgisega ettevõtete arv on kasvanud, trükiste tootmine on vähenenud, sündmuste muutumine keskkonnasõbralikumaks, uued investeeringud lähtuvalt keskkonnasäästlikkusest.</i>							
Tegevussuund 2.4.1. Jätkusuutliku turismimudeli esiletoomine							
2.4.1.1. Säästva turismi (sh. turismitoodete) arendamine ja kuvandi esiletoomine	X	X	X	X	X	PLV	EAS, KOV-id, RJKK, PLPK
2.4.1.2. Turismiettevõtjate keskkonnateadlikkuse suurendamine	X	X	X	X	X	PLV	EAS, KOV-id, RJKK, PLPK
2.4.1.3. Digitaliseerumine (digikanalite korrastamine, trükiste vähendamine)	X	X	X	X	X	PLV	RJKK, PLPK, EAS

3. Inimvara ja kogukonna elukorraldus - sidus maakond

VISIOON aastaks 2024: Pärnumaa on põhjalikult muutunud – inimestesse suhtutakse kui varasse, mitte kohustusse. Kvaliteetsed teenused ja mitmekülgsed vabaaja sisustamise võimalused on kättesaadavad piisavas mahus mõistliku ajakulu kaugusel ja iga inimene saab anda panuse kogukonna elukorraldusse. Iga inimene on väärtus nii peres kui ühiskonnas.

Tegevus		Teostamise aeg					Teostaja	
* Rahastatakse võimalusel meetme „Piirkondade konkurentsivõime tugevdamine” tegevusest „Piirkondlikud algatused tööhõive ja ettevõtlikkuse edendamiseks“ (PATEE)		2 0 2 0	2 0 2 1	2 0 2 2	2 0 2 3	2 0 2 4	Eestvedaja	Partnerid
<p>Eesmärk 3.1. Tugevad kohalikud omavalitsused</p> <p><i>Möödik:</i> Pärnumaa kohalikud omavalitsused pakuvad mitmekülgsed ja turvalist elukeskkonda ning KOV-ide juhtimine on suunatud arengule ja avatusele. Rahvaarvu vähenemine on pidurdunud.</p>								
<p>Tegevussuund 3.1.1. Kohalike omavalitsuste ühistegevus</p>								
3.1.1.1. Maakonna identiteedi ja ühiste väärtuste hoidmine ja arendamine (lipp, vapp, vapimärk, laulu- ja tantsupidude traditsioonid, tunnustussündmused jm)		X	X	X	X	X	POL	KOV-id, SAPA
3.1.1.2. Koostööorganisatsioonide võimestamine (POL, SAPA, PSL, Leader-grupid jne)		X	X	X	X	X	KOV-id	POL, SAPA, MTÜ-d, MEM
3.1.1.3. Maakonna arengudokumentide ühine koostamine (arengustrateegia, tervise ja heoluprofiil, valdkondlikud arengukavad jne.)		X	X	X	X	X	POL, SAPA	KOV-id, MTÜ-d, riigiasutused
3.1.1.4. POL-i rolli teadvustamine ja tugevdamine maakonna identiteedi säilitamisel ja tasakaalustatud arengu toetamisel. Ühiste tegevuste kokkuleppimine, koordineerimine ning rahastamine. Teabe edastamine ja koondamine, uute algatuste tutvustamine ja käivitamine		X	X	X	X	X	POL	KOV-id, SAPA
3.1.1.5. Pärnumaa elu-, töö- ja toimekeskkonna ühine turundamine (nt www.parnumaa.ee) *		X	X	X	X	X	SAPA	POL, KOV-id
3.1.1.6. SAPA valdkondlike kompetentside arendamine ja rolli kujundamine		X	X	X	X	X	KOV-id	POL, SAPA, EAS
3.1.1.7. PÜTK-i stabiilse töö ja kestlikkuse tagamine		X	X	X	X	X	PÜTK	KOV-id, MKM, POL, TRA
3.1.1.8. Lääneranna valla Hanila ja Lihula piirkondade maakonda sidustamine läbi ühistegevuse		X	X				POL	KOV-id

Kinnitatud POL 09.04.21 üldkogu otsusega nr 1-4.1/16/2021

3.1.1.9. Omavalitsusjuhtide ja ametnike ühiste koolitusprogrammide korraldamine (sh üleriigilised ja rahvusvahelised) pädevuse tõstmiseks erinevates valdkondades. Juhtimisvaldkondi toetavate tänapäevaste võimaluste arendamine – mentorlussuhted, coachingud, super- ja kovisioonid.	X	X	X	X	X	POL	KOV-id, SAPA
3.1.1.10 Võimaluste loomine TÜPK tegevuse laiendamiseks ja kestlikkuse tagamiseks	X	X	X	X	X	KOV-id, POL	TÜPK, HTM
3.1.1.11. KOV ühisasutuste kontseptsiooni väljatöötamine (nt muuseum, teater, haigla, MTÜ-d)	X	X	X	X	X	POL	KOV-id, SAPA, SA-d, MTÜ-d
3.1.1.12. Vajadusel ühisametnike tööle võtmine (nt järelevalve, andmekaitse, maakonna tasandi kultuuri-, haridus- ja sotsiaalspetsialist)	X	X	X	X	X	POL	KOV-id
3.1.1.13 Kodanikuühenduste ja kogukondade süsteemne kaasamine KOVide otsustusprotsessidesse	X	X	X	X		KOV-id	Kodukant, Leader-grupid, SAPA
3.1.1.14. Teenuste arendamine halduspiiride üleselt. (nt jäätmehooldus, kliimaeesmärkide täitmine, sotsiaaltransport, elektrienergia ostmise ühishange, ühine kodutute loomade varjupaiga ehitus ja operaatori hange, Raja lasteaed)	X	X	X	X	X	KOV-id	POL, SAPA
3.1.1.15. Pärnumaa kodutute loomade varjupaiga ehitus	X	X	X			POL	KOV-id
3.1.1.16. „Maakonna päeva“ kontseptsiooni väljatöötamine ja rakendamine			X	X	X	POL	KOVid, SAPA
<p>Eesmärk 3.2. Paindlike ja mitmekülgsete õpivõimaluste kättesaadavus elukestvas õppes</p> <p><i>Mõõdik: Kvaliteetne, mitmekülgne ja kaasav alus- ja üldharidus on kättesaadav kõigile. Keskhariiduse omandanute osatähtsus (20-24 aastastest) on 2023. aastaks 85%, kõrghariidusega elanikkonna osatähtsus maakonnas on samal tasemel Eesti keskmisega. Pärnus elab ja töötab 2025 aastal 40+ doktorikraadiga spetsialisti. Kutseharidus pakub õpet kõrgema väärtusega ametikohtadele.</i></p>							
<p>Tegevussuund 3.2.1. TÜ Pärnu kolledži (TÜPK) baasil ülikoolilinnaku arendamine</p>							
3.2.1.1. TÜPK õppekavade täiendamine ja sidustamine maakonna tööturu vajadustega, sh koostöö teiste kõrgkoolidega * Koolipsühholoogi magistriõppe eriala loomine . Koostöös Kilingi-Nõmme Gümnaasiumiga sotsiaaltöö eriala valikainete õpetamine gümnaasiumiastmes.	X	X	X	X	X	TÜPK	Ettev, PKHK, KOV-id, SAPA

Kinnitatud POL 09.04.21 üldkogu otsusega nr 1-4.1/16/2021

3.2.1.2. Koostöös PKHK ettevõtjate vajadustele vastavate spetsialistide koolitamiseks loodud lühendatud (rahvusvaheliste) õppekavade rakendamine *	X	X	X	X	X	PKHK	KOV-id, Ettev, SAPA
3.2.1.3. TÜPK potentsiaali suurem ärakasutamine maakonna erinevate valdkondade uurimistööde, arengukavade jne koostamiseks ja analüüsimiseks *	X	X	X	X	X	POL	TÜPK, SAPA
3.2.1.4. Väärikate Ülikooli tegevuse jätkamine ning maapiirkonda laiendamine	X	X	X	X	X	TÜPK	KOV-id
3.2.1.5. Koostöös TÜ Mereinstituudiga Läänemere mereohutuse ja võõrliikide analüüsikeskuse loomine *	X	X				TÜPK	PHKH, SAPA
3.2.1.6. Elukestva õppe korraldamine TÜPK baasil, sh avaliku sektori töötajad (pedagoogid)	X	X	X	X	X	TÜPK	PKHK, KOV-id
3.2.1.7. Tugispetsialistide ettevalmistuskursuste ja täiendõppe korraldamine.	X	X	X	X	X	TÜPK	KOV-id, HTM
3.2.1.8. KOV juhtide ja spetsialistide (sh mujalt Eestist ja Euroopast) täiendkoolitus	X	X	X	X	X	POL	SAPA, TÜPK
3.2.1.9. Sotsiaaltöö eriala päevase õppe taastamine koos hõbemajanduse programmi edendamiseks.	X	X	X	X	X	TÜPK	KOV-id, SOM
Tegevussuund 3.2.2. Pärnumaa kutsehariduse ja tehnilise hariduse võimaluste arendamine							
3.2.2.1. PKHK õppekavade sidustamine maakonna ettevõtjate vajadustega, sh V taseme õppekavade loomine ja täiendamine	X	X	X	X	X	PKHK	Ettev, TÜPK, KOV-id
3.2.2.2. Täiend- ja ümberõppe valikute laiendamine konkurentsivõimelistel erialadel.	X	X	X	X	X	PKHK	TÜPK, KOV-id, Ettev
3.2.2.3. IT õppe ja tehnoloogiliste oskuste arendamine kõigis haridusastmetes, arvestades ettevõtete vajadustega *	X	X	X	X	X	Koolid	PHKH, Ettev, KOV-id, POL, TÜPK, SAPA, Inkubaator, Forwardspace
3.2.2.4. Sisekaitseakadeemia Paikuse politsei- ja piirivalvekolledži arendamine, sh autodroomi ja rahvusvahelise baasi rajamine.	X	X	X	X		Politsei- ja piirivalvekolledž	PLV, KOV-id
3.2.2.5. Pärnu Saksa Tehnoloogiakooli erialade täiendamine ja sidustamine maakonna ettevõtjate vajadustega	X	X	X	X		PSTK	Ettev
3.2.2.6. Tehnilise hariduse omandamise võimaluste arendamine ja suurendamine	X	X	X	X	X	Koolid	HTM

Kinnitatud POL 09.04.21 üldkogu otsusega nr 1-4.1/16/2021

3.2.2.7. Vähekindlustatud perede heade õpitulemustega (andekate) laste kutse- ja kõrghariduse omandamise toetamine	X	X	X	X	X	KOV-id	HTM, SOM, Ettev
3.2.2.8. Merehariduse omandamise võimaluste suurendamine.	X	X	X	X	X	KOV-id	PKHK, HTM, TÜPK, PSTK
3.2.2.9. Paindlike õppevormide (töökohapõhine-, distants-, e-õpe jne kasutamine ja õpivõimaluste laiendamine täiskasvanutele erinevates haridusastmetes. Oli eelnevalt punkti 3.2.3.5. all	X	X	X	X	X	Haridusasutused	HTM, Ettev
Tegevussuund 3.2.3. Võimaluste tagamine valikuterohke ja kvaliteetse alus- ja üldhariduse omandamiseks							
3.2.3.1. Koostöö õppeprogrammide rakendamisel TÜPK, PKHK ja Pernova Hariduskeskusega	X	X	X	X	X	KOV-id	TÜPK, PKHK, POL
3.2.3.2. Kestliku gümnaasiumihariduse omandamise tagamine Kilingi-Nõmmes, Vändras ja Lihulas	X	X	X	X	X	KOV-id	HTM
3.2.3.3. Kilingi-Nõmme gümnaasiumi hoonete renoveerimine.	X	X	X	X		Saarde v	HTM
3.2.3.4. Lihula gümnaasiumikompleksi renoveerimine	X	X	X	X	X	Lääneranna v	HTM
3.2.3.5. Tõstetud punkti 3.2.2.9. alla							
3.2.3.6. Maakonna koolivõrgu korrastamine lähtuvalt õppe- ja kasvatustegevuse kvaliteedist ning optimaalsest ressursikasutusest. Väheneva õpilaste arvuga hoonete ratsionaalsem kasutamine (vt lisaks KOV-ide prioriteetsed tegevused)	X	X	X	X	X	KOV-id	HTM
3.2.3.7. Mitmekülgse hariduse omandamise võimaldamine erinevaid pedagoogilisi lähenemisi pakkuvates koolides (vabakool, waldorfkool, internaatkool, nädalakool) ja vastavat pedagoogikat toetava õpikeskkonna kaasajastamine	X	X	X	X	X	MTÜ-d	KOV-id, HTM
3.2.3.8. Koolistaadionide (sh PKHK ja Häädemeeste piirkond) ja spordiväljakute korrastamine ja nende kasutamise võimaldamine koolivälisel ajal. Lasteaedade õuealade korrastamine ja turvalisuse tagamine	X	X	X	X	X	KOV-id	Koolid, lasteaedad
3.2.3.9. Kihnu vana rahvamaja kultuuri- ja spordiväljaku väljaarendamine	X	X	X	X	X	Kihnu v	SAPA, PLPK
3.2.3.10. Õpikeskkonna tervisenormidele vastavaks viimine (valgustus, ventilatsioon jm)	X	X	X	X	X	KOV-id	HTM, MKM

Kinnitatud POL 09.04.21 üldkogu otsusega nr 1-4.1/16/2021

3.2.3.11. Tegevuskavast välja võetud (aprill 2021)							
3.2.3.12. Ingliskeelse üldhariduse omandamise võimaldamine (digitaalsete nomaadide, välisspetsialistide ja võõrtöölise lastele)	X	X	X	X	X	KOV-id	Koolid, HTM, POL
3.2.3.13. Rahvusvahelise kooli toetamine	X	X	X	X	X	KOV-id	HTM
3.2.3.14. Pedagoogide kaadri kestlikkuse tagamine, kutsealaste kompetentside tõstmine ning arengu toetamine ja selleks sobiva motivatsioonipaketi koostamine (sh Noored kooli ja Tagasi kooli programmide integreerimine)	X	X	X	X	X	KOV-id	POL, HTM, Heateo SA
3.2.3.15. Mobiilsete pedagoogide süsteemi loomine ja arendamine koostöös riigigümnaasiumi ja KOV-idega	X	X	X	X	X	KOV-id	POL, HTM
3.2.3.16. Tervisliku toidu propageerimine haridusasutustes ning kohaliku tooraine kasutamise suurendamine	X	X	X	X	X	SAPA,	POL, Ettev, KOV-id, Talupidajate Liit
3.2.3.17. Õppeperioodil majutuskohtade võimaldamine gümnaasiumiõpilastele ja kolledži tudengitele koostöös koolide ja erasektoriga	X	X	X	X	X	KOV-id	PKHK, TÜPK, POL
3.2.3.18. Andekate noorte arengu toetamine (noorte teaduskool, piirkondlikud olümpiaadid ja konkursid)	X	X	X	X	X	POL, PLV	KOV-id, HTM, TÜPK
3.2.3.19. Pärnu Päikese Kooli renoveerimine ja väljaarendamine hariduslike erivajadustega laste ja noorte õpetamise piirkondlikuks kompetentsikeskuseks	X	X	X			PLV	KOV-id, POL, HTM, SOM
3.2.3.20. Hariduslike erivajadustega laste kasvatust ja haridust toetava kompetentsikeskuse väljaarendamine	X	X	X	X		PLV	KOV-id, HTM
3.2.3.21. Tammiste lasteaed-alkkooli / kogukonnakeskuse rajamine	X	X	X	X		Tori v	HTM
3.2.3.22. Sauga Põhikooli uue hoone ehitus			X	X	X	Tori v	HTM
3.2.3.23. Sindi Gümnaasiumihoone renoveerimine				X	X	Tori v	HTM
3.2.3.24. Üldhariduskoolide õpikeskkondade kaasajastamine (siseruumide ja kooliümbruse kujundamine keskkonnasõbralikumaks ja õpilaste liikumisharjumusi suurendavaks, õuesõppeks ja aktiivseteks õuevahetundideks, Liikuma Kutsuva Kooli programmiga liituvate koolide toetamine vahendite soetamisel jne)		X	X	X	X	KOV-id	HTM
3.2.3.25. Häädemeeste Keskkooli hoonete renoveerimine koos tehnosüsteemidega, sh energiatõhususe parandamine	X	X	X	X		Häädemeeste v	HTM

Kinnitatud POL 09.04.21 üldkogu otsusega nr 1-4.1/16/2021

3.2.3.26. Häädemeeste lasteaia renoveerimine koos tehnosüsteemidega, sh energiatõhususe parandamine ja piirdeaia uuendamine	X	X	X	X		Häädemeeste v	HTM
Tegevussuund 3.2.4 Huvi- ja täiendõppe sidustamine üldharidusega ning noorte õppimise ja huvitegevusega seotud liikumise soodustamine							
3.2.4.1. Tegevuskavast välja võetud (aprill 2021)							
3.2.4.2. TÜPK teaduskooli ning Särghaua eluta looduse õppekeskuse programmide ja võimaluste arendamine ja kasutamine	X	X	X	X	X	TÜPK, TTÜ	KOV-id
3.2.4.3. Aktiivne osalemine EL noortele ja õppuritele suunatud programmides.	X	X	X	X	X	KOV-id	
3.2.4.4. Ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe osakaalu suurendamine üldhariduskoolides (majandusõpe, ettevõtlik kool, õpilasfirmad) *	X	X	X	X		SAPA	KOV-id, POL
3.2.4.5. Huvihariduseks antavate riigieraldiste otstarbekas kasutamine huvitegevuse mitmekesistamiseks	X	X	X	X	X	KOV-id	HTM
3.2.4.6. Pernova Hariduskeskuse arendamine. Pernova hariduskeskuse motomaja renoveerimine , Pernova loodusmaja atraktiivsuse suurendamine .	X	X	X	X	X	PLV	KOV-id
3.2.4.7 Keelekümblust toetava huvihariduse võimaldamine tagamaks mitteformaalse õppe kaudu integreerumine meie kultuuriruumi ja keelekeskkonda	X	X	X	X	X	Huvikoolid, KOV-id	KOV-id
3.2.4.8. Häädemeeste Muusikakooli renoveerimine		X	X			Häädemeeste v	
Tegevussuund 3.2.5. Õpilastranspordi optimaalne ja paindlik lahendamine							
3.2.5.1. Õpilaste ja kohalike elanike liikumisvajaduste ühtne lahendamine	X	X	X	X	X	PÜTK	KOV-id, MKM, MNTA
3.2.5.2. Maakondliku õpilastranspordi kava koostamine ning selle integreerimine maakondliku ühis- ja sotsiaaltarnspordi süsteemi.	X	X	X	X	X	PÜTK	KOV-id
Eesmärk 3.3. Õnnelikud noored – toimiv noorsootöö							
<i>Mõõdik: Noorsootöö piirkondlik kättesaadavus – noortekeskuste arv on suurenenud. Pärnumaa noorte vajadusest lähtuvad võimalused arenguks ja eneseteostuseks on kasvanud.</i>							
Tegevussuund 3.3.1. Noorsootöövõrgustiku arendamine, mobiilsete noorsootöövormide rakendamine, noorsootõtaja tunnustamine							
3.3.1.1.Noortekeskuste võrgustiku arendamine ja koostöögrupi moodustamine	X	X	X	X	X	KOV-id	ENTK, HTM

Kinnitatud POL 09.04.21 üldkogu otsusega nr 1-4.1/16/2021

3.3.1.2. Noortekeskuste laiendamine ja ruumide parendamine ning laienemine õuealadele	X	X	X	X	X	KOV-id	ENTK, HTM
3.3.1.3. ANKi noortetubade rajamine väiksemates kogukondades või transpordi tagamine	X	X	X	X	X	KOV-id	ENTK, HTM
3.3.1.4. Noorte kogukonda kaasamise suurendamine ja noorte tööhõivevalmiduse parandamine (vt NAK)	X	X	X	X	X	KOV-id	MTÜ-d, SAPA, Kodukant
3.3.1.5. Noortevolikogude arvu suurendamine (vt NAK)	X	X	X	X	X	Pärnumaa Noortekogu	KOV-id
3.3.1.6 Noorte ettevõtluse ja ettevõtlikkuse toetamine ning tööelu tutvustavate tegevuste korraldamine *	X	X	X	X	X	ANK, SAPA	Ettev,
3.3.1.7. Noorte suurem kaasatus noorteorganisatsioonidesse ja ühendustesse (vt NAK)	X	X	X	X	X	KOV-id	MTÜ-d, KL, noorsootöö organisatsioonid
3.3.1.8. Kvaliteetse noorsootöö arengu tagamine koostöös üld-, kutse- ja huviharidusasutustega. Pärnumaa noorsootöö kvaliteedi hindamine ja tõstmine.	X	X	X	X	X	KOV-id	POL, SAPA, ANK
3.3.1.9. Erinoorsootöö võimekuse tagamine, noorsootöötajate koolitamine ja toetamine tööks riski- ja NEET noortega	X	X	X	X	X	KOV-id	ANK, MTÜ-d, noorsootöötajad
3.3.1.10. Õpilasmaleva tegevuse tagamine ja osalejate arvu ning tööd pakkuvate asutuste arvu suurendamine	X	X	X	X	X	MTÜ-d	POL, Ettev, KOV-id
3.3.1.11. Noorsootöö võrgustiku arendamine koostöös Kaitseliidu eriorganisatsioonide Noored Kotkad (NK) ja Kodutütred (KT) ning Päästeala noorteringidega rohkem kui 1000 noorega mõjupiirkonnas.	X	X	X	X	X	KOV-id	KL, PPA
3.3.1.12. Mobiilse noorsootöö (MoNo) ja mobiilse kontaktnoorsootöö (MoKo) rakendamine	X	X	X	X	X	KOV-id	ANK
3.3.1.13 Noorteinfo teenuse võimekuse suurendamine (kvaliteetne noorteinfo igasse Pärnumaa noortekeskusesse).	X	X	X	X		ANK	KOV-id, MTÜ-d
3.3.1.14. Tegevuskavast välja võetud (aprill 2021)							
3.3.1.15. Tori alevikku avatud noortekeskuse rajamine		X	X	X	X	Tori v	HTM
3.3.1.16. Audru Kultuurikeskusesse noortekeskuse ehitamine		X	X	X	X	PLV	
<p>Eesmärk 3.4. Tervisedendus ja elanike heaolu</p> <p><i>Mõõdik: Maakonna elaniku tervena elatud aastate arv on kasvanud ja iseseisev eluga toimetulek on paranenud.</i></p>							

Kinnitatud POL 09.04.21 üldkogu otsusega nr 1-4.1/16/2021

<i>Tegevussuund 3.4.1. Sotsiaalselt turvalise ja hooliva maakonna kujundamine</i>							
3.4.1.1 Avaliku raha eest pakutavad teenused toetavad tervislikke valikuid.	X	X	X	X	X	KOV-id	POL, SAPA, MTÜ-d, TAI
3.4.1.2. Pärnumaa tervise- ja heaoluprofiili uuendamine aastateks 2019-2024 ja selle rakendamine ning profiili seire läbiviimine.	X	X	X	X	X	POL, SAPA	TAI, KOV-id, riigiasutused
3.4.1.3. Elanikkonna vaimse tervise olulisuse teadvustamine. Olemasoleva toetava võrgustiku ning teenuste kaardistamine ja koostöö suurendamine.	X	X	X	X	X	KOV-id	KOV-id, SOM, POL
3.4.1.4. Tugiteenuste arendamine ja võrgustiku loomine ning olemasolevatest võimalustest teavitamine (vaimne tervis, sotsiaalabi, psühhiaatiline abi jne)	X	X	X	X	X	KOV-id	POL, MTÜ-d, SAPA
3.4.1.5. Heitunud iseseisva toimetuleku toetamine läbi kaasavate ja aktiveerivate teenuste	X	X	X	X	X	KOV-id	Kogukonnad kogudused, MTÜ-d,
3.4.1.6. Kohaliku toidu propageerimine toitlustusettevõtetes, töökohtades, avaliku sektori asutustes ja haridusasutustes	X	X	X	X	X	SAPA,	POL, TAI, KOV-id, Ettev, Talupidajate Liit
3.4.1.7. Alla suhtelise vaesuse määra elavate laste osakaalu vähendamine.	X	X	X	X		KOV-id	SOM
3.4.1.8. Noorte tööhõivesse kaasamine (õpipoisiõpe, noortegarantii tugisüsteem jne)	X	X	X	X	X	TK, PKHK	KOV-id, POL
3.4.1.9. Teenuste ja töökohtade kättesaadavuse tagamine paindlike lahenduste abil väljaspool maakondlikku keskust	X	X	X	X	X	KOV-id	POL, SAPA PÜTK
3.4.1.10. Tegevuskavast välja võetud (aprill 2021)							
3.4.1.11. KOV, riigiasutuste ja teiste partnerite operatiivne ja järjepidev vastastikune infovahetus ning sellel põhinev koostöö probleemkohtade lahendamiseks	X	X	X	X	X	POL	KOV-id, PÄA, RAM
3.4.1.12. Vabatahtlike rakendamise koostöömudeli toetamine hoolekandesüsteemis eakate aktiveerimiseks ja toimiva mudeli laiendamine sotsiaalteenuste valdkonnas	X	X	X	X		Kodukant	KOV-id
<i>Tegevussuund 3.4.2. Pärnu haigla konkurentsivõime tõstmine</i>							
3.4.2.1. Kvaliteetset ja mitmekülgset eriarstiabi osutava Pärnu Haigla arendamine, sh kriisiolukordadeks valmisoleku tagamine ja tugevdamine keskhaiglana	X	X	X	X	X	PH	SOM, TA, MKM, Haigekassa

Kinnitatud POL 09.04.21 üldkogu otsusega nr 1-4.1/16/2021

3.4.2.2. Õendusõppe arendamine Pärnu Haiglas	X	X	X	X	X	PH	SOM, HTM, TA
3.4.2.3. Eriarstiabi lähendamise üldmeditsiini teenustele. Pärnu esmatasandi tervisekeskuse rajamine	X	X				PH	SOM
Tegevussuund 3.4.3. Esmatasandi tervishoiu ja tervisekeskuste väljaarendamine							
3.4.3.1. Esmatasandi tervisekeskuste kõrval toimivate perearstipraksiste tegevuste jätkamise tagamine ja arendamine olemasolevates kohtades	X	X	X	X	X	KOV-id	SOM, TA
3.4.3.2 Tervisekeskuste võrgustiku väljaarendamine ja koostöö suurendamine Pärnu Haiglagaga	X	X	X	X		KOV-id	SOM, TA
Tegevussuund 3.4.4. Sotsiaalteenuste arendamine							
3.4.4.1. Laste ja noorte vaimse tervise teenuste arendamine ja psühholoogilise nõustamise mahtude suurendamine. Vaimse Tervise Keskuse (VTK) jätkusuutlikkuse tagamine	X	X	X	X	X	KOV-id	VTK, POL, SOM
3.4.4.2. Lapsehoiuteenuste (sh erivajadustega laste) arendamine	X	X	X	X	X	KOV-id	POL, SOM
3.4.4.3. Erivajadustega inimeste hoolekande- ja tööhõive tugiteenuste arendamine ja võrdsete võimaluste loomine tööks ja igapäevaelus osalemiseks	X	X	X	X	X	KOV-id	SOM
3.4.4.4. Omastehooldajate koormust vähendavate teenuste arendamine ja omastehooldajate tööhõivesse kaasamine (vajadusel KOVide õigusaktide korrigeerimine)	X	X	X	X	X	KOV-id	SOM
3.4.4.5. Eakatele suunatud hõbemajandusteenuste arendamine (nt. elamisväärse ja turvalise elukeskkonna loomiseks vajalike teenuste pakett, seltsidaami/härra teenus, kodu turvaliseks projektid, seltsitegevuse soodustamine jne)	X	X	X	X	X	KOV-id	SOM, POL, SAPA, TÛPK
3.4.4.6. Teenusmajade kontseptsiooni väljatöötamine ja teenusmajade käivitamine era- ja avaliku sektori koostöös	X	X	X	X	X	KOV-id	Ettev
3.4.4.7. Piirkondlike teenuste elujõulisuse tagamiseks regionaalpoliitiliste toetusmeetmete väljatöötamine.	X	X	X	X	X	KOV-id	POL, SAPA
3.4.4.8. Koduteenuste ja väljaspool kodu osutatavate teenuste arendamine ja koostöö e-tehniliste lahenduste ja muude teletehnoloogiate väljatöötamiseks	X	X	X	X	X	KOV-id	PH, SOM, Haigekassa, MTÜ-d
3.4.4.9. Hoolekandeaustuste võrgustiku kaasajastamine ja arendamine vastavalt nõudlusele (sh Kihnu eakate kodu rajamine)	X	X	X	X	X	KOV-id	SOM, PH, Haigekassa, MTÜ-d, Ettev

Kinnitatud POL 09.04.21 üldkogu otsusega nr 1-4.1/16/2021

3.4.4.10. Kaasaegsete meetmete rakendamine laste hoolekandes	X	X	X	X	X	KOV-id	SOM, VTK, Haigekassa, lasteombudsman
3.4.4.11. Üldhooldusteenuse kvaliteedi tõstmine, kliendile sobivaima teenuse kujundamine ja pakkumine, teenuskohtade lisandumine ning personali koolitamine	X	X	X	X	X	KOV-id	SOM, Ettev, MTÜ-d, Haigekassa,
3.4.4.12. Sotsiaaleluruumide rajamine ja kaasajastamine ohutu elukeskkonna tagamiseks ning turvalisust tõstvate erilahenduste kasutamine (nt raskestisüttivad linad, sprinklerid, jne)	X	X	X	X	X	KOV-id	MKM, PÄA, SOM, Ettev
3.4.4.13. Sotsiaaltransporditeenuse ühtne maakondlik arendamine ja jätkusuutlikkuse tagamine PÜTK-i opereerimisel	X	X	X	X	X	PÜTK	POL, MNTA MKM, KOV-id
3.4.4.14. Avalikes kohtades ja hoonetes (sh spordisaalid, terviserajad jne) ligipääsu tagamine erivajadustega inimestele	X	X	X	X	X	KOV-id	SOM, MKM, KUM
3.4.4.15. Sotsiaalteenustega rahulolu uuringute ning uute teenuste planeerimise uuringute läbiviimine		X	X	X	X	TÜPK	KOV-id
3.4.4.16. Riskinoorte toetamiseks (noorte naasemine ühiskonnaellu) mobiilse kontaktnoorsootöö teenuse loomine ja rakendamine avatud noorsootöö põhimõttel (SPIN programmis osalemine), ANKUR juurutamine		X	X	X	X	KOV-id	ANK-id
3.4.4.17. Tammiste Hooldekodu liginullenergiahoone rajamine		X	X	X	X	PLV	
<p>Eesmärk 3.5. Säätlik ja kestlik elupaik</p> <p><i>Mõõdik: Võimalikult palju amortiseerunud (elu)hooneid on renoveeritud või vajadusel lammutatud. Ehitatud on nõudlusele vastavad üüripinnad.</i></p>							
<p>Tegevussuund 3.5.1. Elamumajanduse arendamine</p>							
3.5.1.1. Üürimajade vajaduse ja võimalike asukohtade väljaselgitamine ning nõudluse korral üüripindade ehitamine, sh väikesaartel	X	X	X	X	X	KOV-id	MKM, SOM, Ettev
3.5.1.2. „Kolemajade“ lammutamine	X	X	X	X	X	KOV-id	Ettev, MKM
3.5.1.3. Sindi ühiselamutest kaasaegsete üürimajade loomine	X	X	X	X	X	Tori v	MKM
3.5.1.4. Endiste suvilapiirkondade elamuualadeks kujundamine ja nende kajastamine üldplaneeringutes .	X	X	X	X	X	KOV-id	Kinnistuomanikud
<p>Eesmärk 3.6. Mitmekülgne kultuurielu</p> <p><i>Mõõdik: Maakonnas on esindatud võimalikult lai skaala erinevaid kultuurivaldkondi ja tegevusi.</i></p>							

Kinnitatud POL 09.04.21 üldkogu otsusega nr 1-4.1/16/2021

Tegevussuund 3.6.1. Vaimse ja materiaalse kultuuripärandi hoidmine, arendamine ning tutvustamine							
3.6.1.1. Pärnumaa kui Eesti Vabariigi sünnimaakonna ja Pärnu kui Eesti Vabariigi sünnilinna teadvustamine ja eksponeerimine	X	X	X	X	X	KOV-id	POL, SA-d, MTÜ-d
3.6.1.2. UNESCO maailmapärandi nimekirja kantud Kihnu kultuuriruumi elujõulisuse hoidmine ja arendamine	X	X	X	X	X	Kihnu v	KUM, SA-d, MTÜ-d
3.6.1.3. Maakonna kultuuripärandi ja kultuuriväärtusliku keskkonna teadvustamine ja esiletõstmine, sh arheoloogia- (kiviaja asulakohad, linnused jm), ehitus- (keskaegsed kirikud, Lihula ja Pärnu vanalinn, mõisa-, kooli-, haldus- ja taluhooned, arhitektuurised ansamblid), ajaloo- ja tööstuspärand, kalmistud (vt ka maakonnaplaneering)	X	X	X	X	X	KOV-id MKA	POL, SAPA
3.6.1.4. „11 000 aastat ajalugu“ – Pärnu muuseumi arendamine	X	X	X	X	X	PM	KOV-id, KUM, POL
3.6.1.5. K. Pätsi ausamba korrahoidmine ja vääriline eksponeerimine.	X	X	X	X	X	KOV-id	KOV-id, KUM, MTÜ-d
3.6.1.6. C.R.Jakobsoni Kurgja talumuuseumi kui elava muuseumi arendamine	X	X	X	X	X	SA Maaelumuuseumid	KOV-id, KUM, RJKK
3.6.1.7. Paikuse Kiviaja küla teemapargi arendamine koos kallasrajaga	X	X	X	X		PLV	RJKK, SAPA
3.6.1.8. Pulli kiviaja asulakoha väärtuste säilitamine ja tähistamine.	X	X	X	X	X	Tori v	MKA
3.6.1.9. Tori aleviku ehitismälestiste renoveerimine ja ajaloolise kultuuripärandi esiletoomine	X	X	X	X	X	Tori v	MKA
3.6.1.10. Tori vana vallamaja aasa kontsertpaiga arendamine	X	X	X	X	X	Tori v	MTÜ-d
3.6.1.11. Sindi linna tööstuspärandi säilitamine, sh ehitismälestiste renoveerimine ja ajaloolise tööstuslinna pärandi jõulisem eksponeerimine. Sindi ajaloolisele tehasekompleksile uue juhtfunktsiooni leidmine ja elluviimine.	X	X	X	X	X	Tori v	MKA
3.6.1.12. Soontagana maalinna ja Kurese maastikukaitseala hoidmine ja arendamine	X	X	X	X	X	Lääneranna v	KUM
3.6.1.13. Üleriigilise laulu- ja tantsupidude protsessi jätkusuutlikkuse tagamine, sh maakondliku komisjoni töö korraldamine	X	X	X	X	X	POL	KOV-id, ELTSA, KUM

Kinnitatud POL 09.04.21 üldkogu otsusega nr 1-4.1/16/2021

3.6.1.14. Maakondlike laulu- ja tantsupidude toimumise tagamine (sh toimumisaegade ja rahastamise pikemaajalisem kokkuleppimine)	X	X	X	X	X	POL	KOV-id, KUM, PRAKS, kultuuriasutused
3.6.1.15. Maakonna ja kohaliku identiteedi teadvustamine ning kultuuriajaloolise eripära ja järjepidevuse säilitamine ning kaitsmine	X	X	X	X	X	POL	KOV-id, KUM, SA-d, MTÜ-d, PRAKS
3.6.1.16 Traditsiooniliste rahvakultuurisündmuste toimumise ja rahastamise tagamine	X	X	X	X	X	POL	KOV-id, KUM, KULKA, PRAKS, kultuuriasutused
3.6.1.17. Kollektiivide (laulukoorid, rahvatantsurühmad) juhendajate toetamine ja väärtustamine, mentorkoolituste korraldamine, eestkõneleja leidmine/määramine ja ühiste ettevõtmiste algatamine	X	X	X	X	X	KOV-id	POL, KUM, Rahvakultuuri Keskus, ELTSA, PRAKS
3.6.1.18. Rahvapäevade esiletõstmine ja nende tegevuste tutvustamine ning levitamine. Väarikate Ülikooli tegevuse laiendamine ja toimumine maakonna erinevates kohtades.	X	X	X	X	X	TÜPK, MTÜ-d	TÜPK, KOV-id, kultuuriasutused
3.6.1.19. Maakonna (väike)museumide esiletõstmine ja koostöö suurendamine ning koordineerimine	X	X	X	X	X	POL, PM	KOV-id, KUM
3.6.1.20. KOV ajalehtede ja muu kohaliku meedia esiletõstmine ja koostöö suurendamine, maakondlik turundamine ning tegevuse koordineerimine ja sh koolitamine.	X	X	X	X	X	POL, SAPA	KOV-id, KUM, kultuuriasutused
3.6.1.21. Pärnumaa (kihelkondade) käsitööpärandi hoidmine ja arendamine	X	X	X	X	X	PM	MMG, ERKL, MTÜ-d, PRAKS, kultuuriasutused
3.6.1.22. Tegevuskavast välja võetud (aprill 2021)							
3.6.1.23. Multifunktsionaalse kunstihoone ehitamine Pärnusse näituste ja kultuuriürituste korraldamiseks	X	X	X	X	X	PLV	KUM, EAS, POL
3.6.1.24. Vabaõhulavade ehitamine ja renoveerimine (Paikuse laululava, Tõstamaa laululava ja pargi korrastus)	X	X	X	X	X	PLV	KUM, Endla teater, Ettev
3.6.1.25. Sindi suveteatri- ja vabaõhukompleksi arendamine ja laululava renoveerimine ning piirkonna arendamine koguperepargiks, sh kogu jõeäärse ala sidumine üheks tervikuks	X	X	X	X	X	Tori v	KOV-id, RAM, KUM, POL

Kinnitatud POL 09.04.21 üldkogu otsusega nr 1-4.1/16/2021

3.6.1.26. Lihula kultuurimaja renoveerimine	X	X	X	X		Lääneranna v	KUM, RAM
3.6.1.27. Lihula mõisakompleksi ja muuseumi, linnusemäe ning „vanalinna“ piirkonna arendamine	X	X	X	X	X	Lääneranna v	KUM, RAM
3.6.1.28. Kuulsuste teemaraja loomine (Pärnumaalt pärit kultuuritegelaste ja sündmuste mälestusmärkide kaardistamine, tutvustamine jne (1.virtuaaltuur, 2.miniring, 3.kohapealne lugu)	✗	✗	X	X	X	POL	KOV-id, RAM, KUM, Kultuuri-asutused, SAPA
3.6.1.29. „Vaeste patuste alevi“ teemapargi arendamine ja loomine Pärnus	X	X	X	X		PM	PLV, KUM, SAPA, POL, EAS
3.6.1.30. Kihnu vana rahvamaja kultuuri- ja spordiväljaku väljaarendamine	X	X	X	X		Kihnu v	SAPA, PLPK
3.6.1.31. DigiKinod maapiirkonna keskustesse, kinode digitaliseerimisele (DCP – Digital Cinema Package) kaasaaitamine	X	X	X	X	X	POL, KOV - id	KUM, KULKA, Kinobuss, kultuuri-asutused
3.6.1.32. Treimani Rahvamaja renoveerimine koos Treimani supelranna arendusega.		X	X	X	X	MTÜ-d	Häädemeeste v
3.6.1.33. Väärtuslike hoonete sh pühakodade restaureerimise toetamine		X	X	X	X	KOV-id	KUM
3.6.1.34. Kultuuriasutuste tehnilise taristu uuendamine (heli- valgustehnika, lavad)		X	X	X	X	KOV-id	MTÜ, KUM
Tegevussuund 3.6.2. Kõrgetasemelise professionaalse ja rahvakultuuri arendamine							
3.6.2.1. Kõrgetasemeliste teatri-, kino- ja kontserdielamusi pakkuvate asutuste ja organisatsioonide toetamine ja arendamine (teater Endla, Pärnu kontserdimaja, Tori kirik, Eliisabeti kirik jne)	X	X	X	X	X	SA-d, MTÜ-d	KOV-id, POL, KUM, kultuuri-asutused
3.6.2.2. Kõrgetasemeliste sündmuste korraldamise jätkamine (Rahvusvaheline Pärnu muusikafestival (Järvi Akadeemia), Pärnu Harmonica Festival, teatrifestival Monomaffia, Pärnu rahvusvaheline dokumentaal- ja antropoloogiafilmide festival, Matsalu loodusfilmide festival, Pärnu ooperipäevad, Lihula muusikapäevad – rahvusvaheline klassikalise muusika festival jne)	X	X	X	X	X	KOV-id	POL, KUM, kultuuri-asutused, KULKA
3.6.2.3. Kõrgetasemelise kujutava kunsti ja arhitektuurielamuste pakumise võimaluste arendamine. Olemasolevate näitusepindade	X	X	X	X	X	Kultuuri-asutused	MTÜ-d, KOV-id, KULKA

Kinnitatud POL 09.04.21 üldkogu otsusega nr 1-4.1/16/2021

kaardistamine ning uute võimalike pindade kasutuselevõtt ja loomine							
3.6.2.4. Iga-aastase maakondliku kultuurikalendri loomine (kalender hõlmab eelkõige maakonna rahva- kultuurisündmusi ja festivale kolmel tasandil: 1.üleriigiline ja rahvusvaheline, 2. maakondlik, 3.kohalik)	✕	✕	X	X	X	POL	KOV-id, PRAKS
3.6.2.5. Kirikutes toimuvate kontsertide esiletõstmine	X	X	X	X	X	KOV-id	POL, kultuuri- asutused
3.6.2.6. Kultuurisündmuste (nt maakondlikud tantsupeod, laulupeod ja žanripäevad, Pärnu Hansapäevad, Augustiunetus, Lavassaare Vanavara laat ja pasunakooride ülevaatus, Meie Küla Pidu, Tori ööd ja päevad, Sindi Rock, Pärnu jõuluturg, Pärnu aasta laat) jätkumisele kaasaaitamine	X	X	X	X	X	POL	KOV-id, KULKA, KUM, PRAKS
3.6.2.7. Festivalide (nt RäämeWest, Kabli Päikeseloojangu festival, Häädemeeste Hää, Seenefestival, Kurgifestival, LambaVest, Kihnu Mere Pidul, Võilillefestival, Lihula Lilltikandi festival, Mihkli laat, Hea Toidu Festival, Pärnu Filmifestival, Matsalu loodusfilmide festival, Rõõmsate laste Festival, Kilingi-Nõmme linnapäevad, Pärnu Valgusfestival „Öövalgel“, Pärnu Muusikafestival, Pärnu Merepäevad) jätkumisele kaasaaitamine	X	X	X	X	X	POL	KOV-id, KULKA, KUM, PRAKS
3.6.2.8. Kultuurisündmuste ja –tegelaste iga-aastase maakondliku tunnustamise ja Tähesära korraldamise jätkamine	X	X	X	X	X	POL	KOV-id, KULKA, PSL
3.6.2.9. Sesoonsuse vähendamine (võimalikult rohke sündmuste ja tegevuste hulk väljaspool kõrghoodega) ning peredele ja keeleintegratsioonile suunatud sündmuste arvu suurendamine. Oli eelnevalt punkti 3.6.3.6. all	X	X	X	X	X	KOV-id, MTÜ-d	POL, kultuuri- asutused, PLPK, RJKK
3.6.2.10. Multifunktsionaalse kunstihoone rajamine (näituste ja kultuurisündmuste korraldamiseks sh hoone esise väljaku arhitektuurivõistlus, projekteerimine, ehitamine)		X	X	X	X	PLV	ettevõtjad
3.6.2.11. Tõstamaa rahvamaja universaalsaali parendamine (akustika, lavatehnika)		X	X	X	X	PLV	
Tegevussuund 3.6.3. Loomeinimeste koostöövõrgustiku arendamine							
3.6.3.1. Pärnumaa kui loomemaakonna arendamine: loomeinimeste võrgustiku (sh muusikud, heliloojad, kunstnikud, kirjanikud, käsitöölised) loomine ja arendamine *	X	X	X	X	X	MTÜ, SAPA, POL	KOV-id, MMG, KULKA, PRAKS

Kinnitatud POL 09.04.21 üldkogu otsusega nr 1-4.1/16/2021

3.6.3.2. Kultuuriasjaliste toimiva koostöövõrgustiku ja infovahetuse arendamine	X	X	X	X	X	POL	KOV-id, kultuuri-asutused, RAM, KUM
3.6.3.3. Pärnumaa loomeettevõtjate võrgustiku edasiarendamine: arengunõustamine, toote- ja teenusearendus, ühisturundus, jms *	X	X	X	X		SAPA, MTÜ	KOV-id, MMG
3.6.3.4. Kultuuriteenuste (kultuuri- ja huviringid, harrastusteatrid ja kutselised teatrid, kontserdid jne) pakkumine külakogukondades ja linnalistes asumites ning teenuste sisuline arendamine	X	X	X	X	X	KOV-id	PRAKS, Kultuuri-asutused, MTÜ-d, PLPK, RJKK
3.6.3.5. Olemasolevate loomelaagrite ja nende võimalike toimumiskohtade kaardistamine ning esiletõstmine	X	X	X	X	X	POL, MTÜ-d	SAPA, KOV-id
3.6.3.6. Viidud punkti 3.6.2.9. alla							
<p>Eesmärk 3.7. Turvaline maakond</p> <p><i>Mõõdik: Kuritegevuse ja väärtegevuse tase ja kannatanute ning hukkunute arv liiklusõnnetustes, uppumissurmades ja tulekahjudes langeb.</i></p>							
<p>Tegevussuund 3.7.1. Ennetustöö tõhustamine ja siseturvalisuse tagamine maakonnas</p>							
3.7.1.1. Siseturvalisuse edendamine maakonnas: partnerlus, sh naabrivalve, abipolitsei, Kaitseliidu (KL) valdkondades	X	X	X	X	X	KOV-id, POL, SAPA	KL, PPA, PÄA, PTN
3.7.1.2. Vabatahtlike päästjate üksuste loomisele kaasaaitamine, nende tegevuse arendamine ja aastaringse päästevalmiduse loomisele suunatud investeeringute toetamine	X	X	X	X	X	PÄA	POL, PPA, KOV-id, MTÜ-d
3.7.1.3. Merepääste ja –turvalisuse edendamine, sh partnerluse ja vabatahtlike merepäästeseltside arendamine	X	X	X	X	X	PPA	KOV-id, KL, PÄA
3.7.1.4. Tuletõrje veevõtukohtade arendamine, väljaehitamine, korrastamine	X	X	X	X	X	KOV-id, Ettev	PÄA SIM
3.7.1.5. Videovalve arendamine, sh valvekaamerate lisamine avalikku ruumi, erakaamerate paigalduse toetamine, nende integreerimine ühtsesse valvesüsteemi	X	X	X	X	X	KOV-id	PTN
3.7.1.6. Liiklusturvalisuse tagamine lasteasutuste juures (parkimis- ja peatumisvõimalused). Ülekäiguradade ohutumaks muutmine (valgustus, tähistused)	X	X	X	X	X	KOV-id	Lasteasutused, TRA

Kinnitatud POL 09.04.21 üldkogu otsusega nr 1-4.1/16/2021

3.7.1.7. Elanikkonna teadlikkuse tõstmine neid ümbritseva (loodus)keskkonna hoidmise vajalikkusest ja puhta keskkonna väärtusest	X	X	X	X	X	KKA	PTN, KL, MTÜ-d
3.7.1.8. Pärnu jõel turvalisuse ja liiklusohutuse tagamine ning selleks vajaliku taristu loomine (slipid, parkimine)	X	X	X	X	X	KOV-id	PÄA, PPA, TRA
3.7.1.9. Ametlike ja mitteametlike ujumiskohtade turvaliseks muutmine ja ohutuspüstakute paigaldamine, nende korrashoid ja vahendite tagamine	X	X	X	X	X	KOV-id	PÄA, MTÜ-d
3.7.1.10. Ohtlike piirkondade kaardistamine ja meetmete rakendamine turvalisuse tagamiseks, sh valgustamine	X	X	X	X	X	KOV-id	PÄA
3.7.1.11. Ennetustöö liiklusohutuse, kodusohutuse, tuleohutuse ja veeohutuse tagamiseks	X	X	X	X	X	TRA, PÄA,PTN	KOV-id, MTÜ-d, KL, Naiskodukaitse
Tegevussuund 3.7.2. Tava- ja hädaolukorraks valmisolek							
3.7.2.1. Hädaolukorras toimepidevust omava vältimatut üld- ja eriarstiabi osutava terviselinnaku väljaarendamine Pärnu Haigla baasil	X	X	X	X	X	PH	
3.7.2.2. Kiirabibaaside olemasolu tagamine Pärnus, Häädemeestel, Kilingi-Nõmmes, Väandras, Pärnu-Jaagupis, Lihulas, Tõstamaal, Kihnus	X	X	X	X	X	PTN	KOV-id
3.7.2.3. Kopterite maandumisvõimaluste parendamine Pärnu Haigla Ristiku 1 haiglakompleksi juures	X	X	X			PH	
3.7.2.4. Elutähtsaid teenuseid osutava ja neid mõjutavate ettevõtete võrgustiku ning koostöö arendamine	X	X	X	X	X	PTN	KOV-id, PH
3.7.2.5. Kandraami paigutamise võimekusega kinnise aluse soetamine/korraldamine Liivi lahel tegutsemiseks	X	X	X	X	X	Kihnu v	PH, PÄA, PPA, Kihnu Merepääste Selts
3.7.2.6. Ühiskondliku turvalisuse ja elanikkonnakaitse tagamine ja suurendamine	X	X	X	X	X	PÄA	KL, PPA, KOV-id
3.7.2.7. Eelduste loomine ja võimekuse tagamine kriisireguleerimise tsükli täitmiseks (st hädaolukordade ennetamine, hädaolukordadeks valmisolek, hädaolukorra realiseerumisel sellele reageerimine, tagajärgede taastamine ja likvideerimine)	X	X	X	X	X	PÄA, PPA, POL, SAPA	KL, KOV-id
3.7.2.8. Elanike riskiteadlikkuse suurendamine hädaolukordades iseseisvalt hakkama saamiseks ja üksteise aitamiseks	X	X	X	X	X	PTN	KL, PPA, Naiskodukaitse, PÄA, MTÜ-d

Kinnitatud POL 09.04.21 üldkogu otsusega nr 1-4.1/16/2021

3.7.2.9. Kogukonna kaasamine tava- ja hädaolukordades (kirik, tugikeskused, Punane Rist jt)	X	X	X	X	X	SAPA, PTN	POL, MTÜ-d KOV-id
3.7.2.10. Evakuatsioonikohtade loomine ja varustamine ning elanike teavitamine nendest	X	X	X	X	X	PÄA, PPA, PTN, SAPA	KOV-id, POL
3.7.2.11 Tegevuskavast välja võetud (aprill 2021)							
3.7.2.12. Maakondliku kriisikomisjoni loomine (suurendades Pärnumaa valmidust kriisideks valmisolekut ning kriiside lahendamisega hakkama saamist)		X	X	X	X	POL, SAPA	PTN
3.7.2.13. Siseturvalisuse eesmärkide kajastamine omavalitsuste arengukavades		X	X	X	X	KOV-id	POL, SAPA, PTN
3.7.2.14. Info- ja küberkeskkonna ohutuse suurendamine ning kasutuse teadlikkuse tõstmine		X	X	X	X	KOV-id, POL, SAPA	haridusasutused
<p>Eesmärk 3.8. Aktiivne tegelemine liikumisharrastusega ja tulemuslik sporditöö</p> <p><i>Möödik: Iga teine inimene tegeleb liikumisharrastusega. Kõikidel noortel on võimalus tegeleda spordiga ja osaleda omaealiste võistlustel. Treeningtingimused on välja arendatud. Noori juhendavad ainult kutsekvalifikatsiooniga treenerid, kes on motiveeritud ja tasustatud vastavalt nende tasemele. Kõik noorsportlased läbivad iga-aastase tervisekontrolli.</i></p>							
<p>Tegevussuund 3.8.1. Liikumisharrastuse vajalikkuse teadvustamine ja võimaluste loomine</p>							
3.8.1.1. Tervisliku ja aktiivse liikumisharrastuse vajalikkuse teadvustamine ja hoiakute kujundamine	X	X	X	X	X	PSL	KOV-id
3.8.1.2. Terviseradade võrgustiku arendamine, koostöö SA Eesti Terviserajad uute radade kavandamisel. Eesti terviseradade haldajate koolitamine Jõulumäe Tervisespordikeskuse kompetentsi baasil	X	X	X	X	X	KOV-id	JTSK, ETR
3.8.1.3. Kuni neljakuise suusatamisvõimaluse tagamine Jõulumäel. Kunstlumetootmise, ülesuve hoiustamise ja radade hooldamise toetamine	X	X	X	X	X	JTSK	KOV-id
3.8.1.4. Aastaringsete igale eale sobivate rekreatsioonivõimaluste mitmekesistamine (ujulad, väljõusaalid, kettagolfi rajad, orienteerumise püsirajad)	X	X	X	X	X	KOV-id	PSL
3.8.1.5. Noorte sportlikuks tegevuseks piirkonnas väljakujunenud traditsioone arvestades riikliku huvitegevuse toetuse osakaalu suurendamine	X	X	X	X	X	KOV-id	HTM
3.8.1.6. Lastele purjetamise algõppe korraldamine nii Pärnu kui ka maapiirkonna sadamates	X	X	X	X	X	MTÜ-d	KOV-id
3.8.1.7. Rääma raba lääne osasse puhketaristu kavandamine ja väljaarendamine				X	X	Tori v	RMK, PLV
<p>Tegevussuund 3.8.2. Kvalifikatsiooniga noortetreenerid ja nende motiveerimine</p>							

Kinnitatud POL 09.04.21 üldkogu otsusega nr 1-4.1/16/2021

3.8.2.1. Treenerite kutsekvalifikatsiooni tõstmise (5.kv ja kõrgem) soosimine. Riigi noortreenerite toetuse kaasfinantseerimise (ca 50%) kindlustamine	X	X	X	X	X	PSL	KOV-id, MTÜ-d
3.8.2.2. Treenerite töötingimuste tagamine ja kindlustamine vajalike tehniliste töövahenditega	X	X	X	X	X	KOV-id, MTÜ-d	PSL
<i>Tegevussuund 3.8.3. Erivajadustega inimestele ligipääsu tagamine ja osalemisvõimaluste loomine</i>							
3.8.3.1. Erivajadustega inimeste kaasamine ja mitmekülgsete võimaluste loomine erinevate spordialade harrastamiseks.	X	X	X	X	X	PSL	KOV-id, MTÜ-d
3.8.3.2. Sportimispaikadele ja publikualadele ligipääsu tagamine. Universaalse disaini põhimõtete rakendamine	X	X	X	X	X	KOV-id	
<i>Tegevussuund 3.8.4. Võistluste korraldamine ja parimate tunnustamine</i>							
3.8.4.1. Rahvusvaheliste atraktiivsete võistluste (noorte jalgpalliturniir, ringraja võistlused, golf, kettagolf, suusatamine, sõudmine, purjetamine jne) korraldamise ja turundustegevustega toetamine	X	X	X	X	X	MTÜ-d	PSL, SAPA
3.8.4.2. Spordikohtunike koolituste organiseerimine koostöös klubidega	X	X	X	X	X	PSL	MTÜ-d
3.8.4.3. Traditsiooniliste võistluste ja liikumisharrastuse sündmuste (Võidupüha maraton, Kahe silla jooks, Väandra maratonid jne) korraldamise toetamine ja korraldajate kogemuste jagamine uutele tegijatele	X	X	X	X	X	MTÜ-d	KOV-id, PSL, POL
3.8.4.4. Erineva taseme ja eesmärkidega võistlussüsteemide korraldamine ning vajaduste väljaselgitamine ja kooskõlastamine (meistrivõistlused, mängud, koolinoorte võistlused jne)	X	X	X	X	X	PSL	KOV-id, MTÜ-d, Pärnu Spordikool
3.8.4.5. Maa ja linnakoolide ühise võistluskalendri koostamine ja võistluste ühitamine.	X	X	X	X	X	Pärnu Spordikool	PKSL, PSL, POL
3.8.4.6. Pärnumaa parimate sportlaste iga-aastane valimine ja nende tunnustamine „Tähesäräl“	X	X	X	X	X	PSL	POL, KOV-id
<i>Tegevussuund 3.8.5. Spordiobjektide rajamine ja renoveerimine</i>							
3.8.5.1. Pärnu Sõudekeskuse arendamine. Sõudestaadioni arendamine, Pärnu Sõudeklubi hoonete rajamine ja Pärnu Kalevi Sõudekeskuse renoveerimine.	X	X				MTÜ-d	KUM, KOV-id
3.8.5.2. Jõulumäe Tervisespordikeskuse arendamine rahvusvaheliselt tunnustatud treening-, õppe- ja võistluskeskuseks (spordimaja, laskesuusatiiru, väliujula, tenniseväljaku ning rahvusvahelistele nõuetele vastava rulluisu-, maanteeratta-,	X	X	X	X	X	JTSK	KUM, KOV-id

Kinnitatud POL 09.04.21 üldkogu otsusega nr 1-4.1/16/2021

rullsuusaovaali rajamine), asfaltkattega liikumisraja renoveerimine, küttesüsteemide kaasajastamine, söögiploki renoveerimine ja laiendus							
3.8.5.3. Tihemetsa motokompleksi arendamine	X	X	X	X	X	MTÜ-d	KOV-id
3.8.5.4. Jalgpalli välisväljakute ja sisehalli rajamine Pärnu linnas. Jalgpallikeskuse rajamine (sh jalgpalliväljakud, olme- ja majutusruumid)	X	X	X	X	X	MTÜ-d	PLV, KOV-id
3.8.5.5. Suusaklubi Jõulu suusahoolde ja -koolitusruumide rajamine Jõulumäele	X	X				MTÜ-d	KOV-id
3.8.5.6. Tootsi ujula arendamine ja haldamine piirkondliku ühisprojektina	X	X	X	X	X	Põhja-Pärnumaa v	KOV-id
3.8.5.7. Pärnu Jahtklubi arendamine. Jahisadama laiendamine ja uute kaikohtade loomine; teenindavate hoonete ehitamine; valgustuse rajamine; reisisadama arendamine; jõeäärse ala korrastamine	X	X	X	X	X	MTÜ-d	PLV
3.8.5.8 Jäähalli ehitus	X	X	X	X		Ettev	KOV-id
3.8.5.9. Lihula Gümnaasiumi spordirajatiste rekonstrueerimine	X	X	X	X	X	Lääneranna v	KUM, HTM
3.8.5.10. Koolide välispordirajatiste renoveerimine ja täiendamine. Lihtsamate osavuslinnakute rajamine	X	X	X	X	X	KOV-id	KUM, HTM
3.8.5.11. Sauga alevikku uue võimla ja staadioni rajamine	X	X	X			Tori v	KUM, HTM
3.8.5.12. Omavalitsustes rekreatsioonialade, spordi- ja terviseradade arendamine (nt Reiu-Raeküla, Toris Virula metsa terviserada, Sindi sõprusepark, jne)	X	X	X	X		KOV-id	PSL, ETR, MTÜ-d
3.8.5.13. Tegevuskavast välja võetud (aprill 2021)							
3.8.5.14. Sindi kärestikule ja selle ümbruse kallastele rahvusvahelistele standarditele vastava aastaringse Sindi veesporti ja veeturismi keskuse välja arendamine	X	X	X	X	X	Tori v	Aerutamisföderatsioon, ettev, MTÜ-d
3.8.5.15. Erinevate spordialadega tegelemiseks üldfüüsilist ettevalmistust ja osavust arendavate vahendite soetamine ja võimaluste avardamine	X	X	X	X	X	KOV-id	MTÜ-d
3.8.5.16. Pärnu Laskekoolituskeskuse rajamine	X	X	X	X		PJL (Pärnu Jahimeeste Liit)	PPA, EJS, EJSL, Eesti IPSC
3.8.5.17. Tihemetsa spordi- ja huvikeskuse täiendavate funktsioonide väljatöötamine ja renoveerimine (sh ujula, spordikompleks)		X	X	X	X	Saarde v	
3.8.5.18. Spordi- ja terviseradade arendamine (Reiu-Raeküla rekreatsiooniala)		X	X	X	X	PLV	

Kinnitatud POL 09.04.21 üldkogu otsusega nr 1-4.1/16/2021

3.8.5.19. Pärnus metsa 19 hoone renoveerimine Pärnu treening- ja vabaajakeskuseks ja Ranna raamatukoguks		X	X	X	X	PLV	
3.8.5.20. Spordirajatiste arendamine ja rajamine erinevates linnaosades ja piirkondades (sh multifunktsionaalsed spordiväljakud, ekstreemspordialade, väljõusaalide rajamine ja arendamine Paikusel, Tõstamaal, Audrus)		X	X	X	X	PLV	
3.8.5.21. Sõudestaadioni projekteerimine, rajamine		X	X	X	X	PLV (KST)	
Eesmärk 3.9. Laiapõhjaline aktiivne ja toimiv kodanikuühiskond							
<i>Mõõdik: Kodanikeühendustes tegutsevate inimeste osatähtsus maakonna elanikkonnast</i>							
Tegevussuund 3.9.1. Majanduslikult kestlik kodanikuühiskond							
3.9.1.1. Kodanikeühenduste majandusliku tegevusvõimekuse suurendamine, sh projekti- ja ettevõtlussuunaliste (nt kogukonnateenused, avalike teenuste delegeerimine, sotsiaalne ettevõtlus) tegevuste toetamine ja edendamine *	X	X	X	X	X	SAPA	MTÜ-d
3.9.1.2. Tegevuskavast välja võetud (aprill 2021)							
3.9.1.3 Kodanikeühenduste omavahelise koostöö toetamine (külade ümarlaud, külanemate koostöökoogu jne)	X	X	X	X	X	KOV-id MTÜ-d	SAPA, Kodukant
3.9.1.4. Haldusreformijärgne Leader piirkondade kaasajastamine ning uute strateegiate koostamine	X	X	X	X	X	Leader- grupid	KOV-id, MTÜ-d
3.9.1.5. Seltside ja teiste kodanikeühenduste tegevuste toetamine	X	X	X	X	X	KOV-id, MTÜ-d	Kodukant, SAPA, POL
3.9.1.6. Kodanikeühendustest moodustunud valdkondlike ja piirkondlike võrgustike tihedat koostöö arenguhüppe eesmärgil (sh ühisprojektid kohalikul, riiklikul ja rahvusvahelisel tasandil)	X	X	X	X	X	SAPA	KOV-id, MTÜ-d, PLPK, RJKK
3.9.1.7. Kodanikeühenduste juhtide ja liikmete juhtimise ja kaasamisvõimekuse toetamine ja arendamine (sh ettevalmistuskursuste ja täiendõppe korraldamine, mentorlusprogrammide elluviimine, tugisüsteemi arendamine)	X	X	X	X	X	SAPA	KOV-id, MTÜ-d,
3.9.1.8. Sotsiaalset innovatsiooni edendavate, kajastavate ning toetavate sündmuste korraldamine	X	X	X	X	X	SAPA, MTÜ-d	TÜ
Tegevussuund 3.9.2. Elanike aktiivne osalemine ühiskondlikus elus							
3.9.2.1. Pärnumaa Vabatahtlike Keskuse (PVK) tegevuse arendamine	X	X	X	X	X	Kodukant	SAPA, MTÜ-d

Kinnitatud POL 09.04.21 üldkogu otsusega nr 1-4.1/16/2021

3.9.2.2. Kodanikuhariduse ja elukestva õppe toetamine, sh täiskasvanud õppija nädal (TÖN)	X	X	X	X	X	HTM	KOV-id, haridusasutused, SAPA
3.9.2.3. Maakonna tublide kodanike ja kodanikeühenduste esiletõstmine	X	X	X	X	X	SAPA	KOV-id, MTÜ-d, POL
3.9.2.4. Pärnumaa Ühisnädala korraldamine	X	X	X	X	X	SAPA	KOV-id, MTÜ-d, Kodukant
3.9.2.5. Arukate Külade arenguprogrammi tutvustamine ja liitunute suurendamine maakonnas	X	X	X	X		PLPK	Eesti Leader Liit, Leader tegevusgrupid, Kodukant, maaeluvõrgustik, MEM, SOM,

4. Tehniline taristu ja ühistransport

VISIOON aastaks 2025: Valmimas on Rail Baltic ja Via Baltica 2+2 lõigud, rekonstrueeritud Pärnu lennujaam. Toimib Eesti parim ühistranspordikorraldus. Transpordisüsteem võimaldab inimeste ja kaupade liikumist kättesaadaval, mugaval, kiirel, ohutul ja kestval moel. Korrastatud teede- ja elektrivõrgu ning parema juurdepääsetavuse abil on tagatud maakonna sidusus. Arendatavad taristud ei ole halvendanud elutähtsate teenuste kättesaadavust. Kiire internet ja kvaliteetne andmesideühendus on kättesaadav kõikjal maakonnas. Valminud energia- ja kliimakava järgides valmistatakse maakonnas rohepöördeks. Eesmärgistatud keskkonnainvesteeringute abil on tagatud puhtam, turvalisem ja looduslikult mitmekesisem elukeskkond.

							Teostaja	
* Rahastatakse võimalusel meetme „Piirkondade konkurentsivõime tugevdamine” tegevusest „Piirkondlikud algatused tööhõive ja ettevõtlikkuse edendamiseks“ (PATEE)	2 0 2 0	2 0 2 1	2 0 2 2	2 0 2 3	2 0 2 4	2 0 2 5	Eest-vedaja	Partnerid
Eesmärk 4.1. Kiired ühendused ja parem juurdepääs Pärnule								
Mõõdik: Vähenenud sõiduaeg, reisimugavuse tõus, kasvanud ühenduste arv, suurenenud ühistranspordiga läbitud kilomeetrite arv ja liinivõrk, kasvanud kaubavoogude maht								
Tegevussuund 4.1.1. Rail Balticu (RB) projekteerimine ja väljaehitamine (vt Rail Balticu maakonnaplaneering)								

Kinnitatud POL 09.04.21 üldkogu otsusega nr 1-4.1/16/2021

4.1.1.1. Pärnu reisiterminali projekteerimine ja ehitus	X	X	X	X	X		RB Rail, RB Estonia	MKM, PLV
4.1.1.2. RB kaubajaama asukoha valik ja rajamise põhjendatus, projekteerimine ja ehitus. Positiivse otsuse aluseks läbiviidud uuringud.	X	X	X	X	X	X	RB Rail, RB Estonia	MKM, KOV-id
4.1.1.3. Kohalike peatuste rajamiseks eelduste loomine, vajalike uuringute, detailplaneeringute ja projektide koostamine. Peatuste ja juurdepääsuteede rajamine.	X	X	X	X	X	X	RB Estonia, KOV-id	MKM, POL, SAPA
4.1.1.4. RB projekteerimine kõigil lõikudel (sh Rapla-Pärnu ja Pärnu-Ikla): põhi- ning tehnilise projekti koostamine	X	X	X				RB Rail, RB Estonia	MKM, KOV-id
4.1.1.5. Täiendavate keskkonnameetmete uuringute läbiviimine, keskkonnameetmete rakendamine, vajadusel lokaalsete KMH menetluste teostamine	X	X	X				RB Rail, RB Estonia	KEM, KKA, TJA, KOV-id
4.1.1.6. RB ehitus vastavalt valminud ja vastu võetud tehnilisele projektile ning saadud ehituslubadele		X	X	X	X	X	RB Estonia RB Rail	MKM, KOV-id, TJA
4.1.1.7. RB projekti raames tehnovõrkude (sh kõrgepingeliinid, kesk- ja madalpinge liinivõrk, gaasitorustikud jt) ja ristuvate teede ümberehitamine koos vastava logistika tagamisega			X	X	X	X	RB Estonia, RB Rail	MKM, KOV-id
4.1.1.8. RB ehituseks vajalike maade omandamine		X	X	X			MKM, Maa- amet	RB Rail, RMK, KOV-id, RB Estonia
4.1.1.9. Riigikohtu otsusega tühistatud RB trassilõikude 3A, 4A ja 4H osas maakonnaplaneeringu menetluse uuendamine ja uue trassiasukoha määramine	X	X	X				RAM	MKM, KeM, KOV-id
Tegevussuund 4.1.2. Via Baltica arendamine (vt Via Baltica teemaplaneering, riigiteede teehoiukava 2030)								
4.1.2.1. Pärnu-Jaagupi põhjapoolsest ristmikust Saugani 2+2 tee ehitus (11,7 km, sh Are möödasõit), liiklusohutuse ja sujuvuse parandamine (riigiteede teehoiukava 2030)					X	X	TRA	MKM, KOV-id
4.1.2.2. Pärnu – Uulu 2+2 tee ehitus (7,9 km), liiklusohutuse ja sujuvuse parandamine (riigiteede teehoiukava 2030)		X	X	X			TRA	MKM, KOV-id

Kinnitatud POL 09.04.21 üldkogu otsusega nr 1-4.1/16/2021

4.1.2.3. Sauga – Pärnu 2+2 lõigu ehitus (2,6 km), liiklusohutuse ja sujuvuse parandamine (riigiteede teehoiukava 2030)			X	X			TRA	MKM, PLV
4.1.2.4. Ettevalmistustööd silla ehituseks üle Pärnu jõe (Sindi-Paikuse ja Tammiste vahel) tulevasel Via Baltica suurel ümber-sõidul, silla ehitus (riigiteede teehoiukava 2030)		X	X	X	X	X	TRA	MKM, KOV-id
4.1.2.5. Pärnu-Jaagupi põhjapoolest ristmikust maakonna põhjapiirini (17 km, sh Libatse möödasõit) 2+2 tee ehitus, turvalisuse tagamine (riigiteede teehoiukava 2030)					X	X	TRA	MKM, KOV-id
4.1.2.6. Uulu – Ikla 2+1 (alternatiiv 2+2) tee ehitus, puudub teehoiukavas 2030. Lõigul algatatakse ja koostatakse riigi eriplaneering				X	X	X	RAM	TRA, MKM, Häädemeeste v
4.1.2.7. Liivi tee Papiniidu liiklussõlme projekteerimine ja väljaehitamine seoses RB reisisaama rajamisega				X	X	X	TRA	MKM, PLV
Tegevussuund 4.1.3. Pärnu lennujaama rekonstrueerimine								
4.1.3.1. Projekteerimine ja ehitamine	X	X	X				Tallinna Lennujaam	MKM, PLV, Tori v, SAPA
4.1.3.2. Turundamine ja uute võimaluste loomine, sh alternatiivide leidmine multifunktsionaalseks rakenduseks *		X	X	X	X	X	SAPA	PLV, Tallinna Lennujaam, KOV-id
4.1.3.3. Pärnu lennujaama juurdepääsuteede ja teenindava teedevõrgu rekonstrueerimine, sh Eametsa küla ja Lemmetsa küla tööstusalade ühendamine Pärnuga.		X	X	X	X	X	KOV-id	MKM, TRA
4.1.3.4. Kihnu lennuväljaku korrashoidmine ja säilitamine hobilendudeks ning avariühenduseks laevaliikluse katkemisel	X	X	X	X	X	X	Pärnu Lennujaam	Kihnu v
Eesmärk 4.2. Maakonna parem sidusus ja elanikkonna liikuvus (igapäevaselt tagatud pääs koju, kooli, tööle ja vabaaja objektidele)								
<i>Mõõdik: Ühistranspordi kasutajate osakaalu tõus töökäijate hulgas, elanikkonna rahulolu kasv maakonnasiseste transpordühenduste kvaliteedi, mugavuse ja kiiruse suurenemise ning kättesaadavuse paranemise kaudu, mustkattega teede osatähtsuse tõus, uute kergliiklusteede osatähtsuse kasv.</i>								
Tegevussuund 4.2.1. Pärnu maakonna riigimaanteed remondi koondprojekt								

Kinnitatud POL 09.04.21 üldkogu otsusega nr 1-4.1/16/2021

4.2.1.1. Mustkattega maanteed rekonstrueerimine ja taastusremont (vt Pärnu maakonna planeering, riigiteede teehoiukava 2030)	X	X	X	X	X	X	TRA	MKM, KOV-id
4.2.1.2. Olulisemate kruusateede viimine mustkatte alla (vt Pärnu maakonna planeering, riigiteede teehoiukava 2030)	X	X	X	X	X	X	TRA	MKM, KOV-id
4.2.1.3. Kruusateede rekonstrueerimine (vt Pärnu maakonna planeering, riigiteede teehoiukava 2030)	X	X	X	X	X	X	TRA	MKM, KOV-id
4.2.1.4. Asulaid läbivate teelõikude tolmuwabaks muutmine vastavalt vajadusele	X	X	X	X	X	X	TRA	KOV-id
4.2.1.5. Läbimatute teelõikude remont ja korrastamine	X	X	X				TRA	KOV-id
4.2.1.6. Liiklusohlike kohtade likvideerimine	X	X	X	X	X	X	TRA	KOV-id, MKliiklus komisjon
4.2.1.7. Peatus- ja puhkekohtade planeerimine ja väljaehitamine	X	X	X	X	X	X	TRA	KOV-id
4.2.1.8. Teede omandivormi muutmine (vt Pärnu maakonna planeering)	X	X	X	X	X	X	MKM	TRA, KOV-id
<i>Tegevussuund 4.2.2. Pärnumaa olulisemad sillad</i>								
4.2.2.1. Pärnu uue kesklinna kavandamine (arhitektuurivõistlus, projekteerimine) ja ehitamine	X	X	X	X	X		PLV	MKM, RAM
4.2.2.2. Pärnu kesklinna silla renoveerimine (sh uuringud ja projekteerimine)	X	X	X				PLV	RAM, MKM
4.2.2.3. Tori silla rekonstrueerimine, tagades läheduses ehitusaegse ülepääsu liiklusele		X	X	X			TRA	Tori v, PÜTK
4.2.2.4. Ettevalmistuste tegemine uue silla ehituseks üle Pärnu jõe Via Baltica suurel ümbersõidul (vt ka p 4.1.2.4, riigiteede teehoiukava 2030)		X	X	X	X	X	TRA	MKM, KOV-id
4.2.2.5. Suure väina püsiühenduse vajalikkuse väljaselgitamine ja selle loomine vastavalt vajadusele (vt Lääne maakonnaplaneering 2030+). Riigi eriplaneeringu koostamine	X	X	X	X	X	X	MKM, RAM	KOV-id, Ettev
<i>Tegevussuund 4.2.3. Pärnumaa kergliiklusteede (jalgratta- ja jalgteede) võrgustiku väljaarendamine (vt Pärnu maakonna planeering, Lääne maakonnaplaneering)</i>								
4.2.3.1. Pärnu linnapiirkonna kergliiklusteede võrgustiku edasiarendamine (sh märgistuse ja liiklussageduse parandamine) ja sidustamine	X	X	X	X			PLV KOV-id	TRA, RTK
4.2.3.2. Tugitoimepiirkondade keskuste kergliiklusteede võrgustiku väljaarendamine	X	X	X	X	X	X	KOV-id	RAM, RTK

Kinnitatud POL 09.04.21 üldkogu otsusega nr 1-4.1/16/2021

4.2.3.3. Kergliiklusteede lõikude jätkuv ehitamine riigimaanteede ääres (vt Pärnu maakonna planeering, Lääne maakonna-planeering 2030+)	X	X	X	X	X	X	KOV-id	TRA
4.2.3.4. Pärnu ranna puiestee, Supeluse ja Pühavaimu tn rekonstrueerimine ja kergliiklejate olukorra parandamine		X	X	X	X		PLV	RTK
4.2.3.5. Kergliiklustee sildade ja tunnelite ehitus Via Baltical (sh Tahkranna kooli ja Uulu bussipeatuste juures)	X	X	X	X	X	X	TRA	
Eesmärk 4.3. Ühtne ja terviklik ühistransport, valdkonna parimate teenustega pilootmaakond Eestis								
<i>Mõõdik: Ühistranspordi kasutajate hulk on kasvanud, tervikliku ja ühtse ühistranspordisüsteemi kasutamise läbi on tõusnud elanikkonna rahulolu</i>								
Tegevussuund 4.3.1. Pärnumaa ühistranspordikeskuse organisatsiooni edasiarendamine								
4.3.1.1. Parima ja kestlikuma organisatsioonilise vormi edasiarendamine	X	X	X	X	X	X	PÜTK	TRA, KOV-id
Tegevussuund 4.3.2. Ühtsete ja terviklike transporditeenuste arendamine								
4.3.2.1. Ühtse kujunduse ja funktsioonidega terminalide ja erineva tasandi bussipeatustega maakondliku võrgustiku väljaarendamine PÜTK-i kaudu	X	X	X	X	X	X	PÜTK	KOV-id
4.3.2.2. Ühtse pileti- ja infosüsteemi loomine nii tihe kui hajaasustuses ning sõidusoodustuste rakendamine ühtse maakondliku süsteemi raames - Täidetud							PÜTK	KOV-id, TRA
4.3.2.3. Ühistranspordis vähemalt minimaalse fikseeritud teenindustaseme tagamine läbi vastavate normide väljatöötamise ja rakendamise - Täidetud							PÜTK	TRA, KOV-id
4.3.2.4. Sotsiaaltranspordi süsteemi loomine ja jätkusuutlikkuse tagamine, õpilasvedude korraldamise üleandmine PÜTK-ile – Osaliselt täidetud	X	X	X				PÜTK	KOV-id, SOM
4.3.2.5. Reisijaid kokku vedavate ja nõudeliinide loomine ning sidumine regulaarse liinivõrguga, st vajadusi paindlikult arvestava liinivõrgu kujundamine	X	X	X	X	X	X	PÜTK	KOV-id
4.3.2.6. Kiiremate ühenduste loomine tugitoimepiirkondade keskuste ja Pärnu vahel	X	X	X	X	X	X	PÜTK	KOV-id, TRA
4.3.2.7. Via Baltical kulgevatele kiirbussidele trassiäärsete peatumisvõimaluste rajamine, nendega arvestamine 2+2 lõikude projekteerimisel ja väljaehitamisel	X	X	X	X	X	X	TRA	PÜTK, KOV-id
4.3.2.8. „Pargi-reisi” süsteemi arendamine			X	X	X	X	PÜTK	PLV,

Kinnitatud POL 09.04.21 üldkogu otsusega nr 1-4.1/16/2021

									KOV-id
4.3.2.9. „Kogukonna takso“ kontseptsiooni väljatöötamine ja elluviimine			X	X	X	X	PÜTK		MTÜ-d
4.3.2.10. Busside parkla rajamine Pärnusse (koos sinna juurde kuuluvate vajalike teenustega) – Osaliselt täidetud		X	X				PÜTK		KOV-id, Ettev
4.3.2.11. Kõigi Pärnumaa KOV-ide sotsiaaltransporditeenuse ühtse korraldamise jätkumine PÜTK-i kaudu		X	X	X	X	X	PÜTK		KOV-id
4.3.2.12. Maakondliku sotsiaaltranspordi ja ühistranspordi ühitamine, sh nende ühise pileti- ja infosüsteemi IT-lahenduste arendamine		X	X	X	X	X	PÜTK		KOV-id
4.3.1.13. Pärnumaa turismialase infopunkti loomine Pärnu bussijaama koos ööpäevaringselt avatud WC-de ja pakihoiuga		X	X				PÜTK		PLV, KOV-id
Tegevussuund 4.3.3. Sise- ja välisühenduste sujuvuse ja erinevatelt liikumisviisidelt üleminekute parendamine (ühendades ühtsesse transpordivõrku raudteejaama, linna- ja maaliinide bussijaamad, sadamad ja lennujaama)									
4.3.3.1. RB reisi ja reisijate ühendamine nii omavahel kui kesklinna ja rannarajooniga, kasutades kiiret, mugavat ja keskkonnasäästlikku transporti				X	X	X	PLV		PÜTK, SAPA
4.3.3.2. Piiriäärsete asulate liikumisvõimaluste parandamine, sh rahvusvahelisel suunal	X	X	X				PÜTK		TRA, KOV-id
Eesmärk 4.4. Hea mereline kättesaadavus ja atraktiivsem veetransport									
Mõõdik: Reisisarv laevavahenduste ja reisi arv on kasvanud, talviste ühenduste arv on suurenenud, reisirahvusvahelise tõusnud, elanikkonna rahulolu kasvanud.									
Tegevussuund 4.4.1. Pärnu maakonnaga piirneva mereala maakonnaplaneeringu elluviimine (vt edaspidi mereplaneering)									
4.4.1.1 Mereala maakonnaplaneeringu tegevuskava realiseerimine	X	X	X	X	X	X	RAM		KOV-id, SAPA, LLKK, EMI
4.4.1.2. Mereala ja Pärnu jõe ruumiline sidustamine, jõeplaneeringu ja KSH koostamine	X	X	X	X	X	X	RAM		KOV-id, SAPA
Tegevussuund 4.4.2. Pärnu sadama arendamine, reisi- ja kruisisadama infrastruktuuri väljaehitamine									
4.4.2.1. Sadama tegevuskava elluviimine	X	X	X	X	X	X	Pärnu Sadam		PLV, arendajad

Kinnitatud POL 09.04.21 üldkogu otsusega nr 1-4.1/16/2021

4.4.2.2. Kruiisadamade väljaarendamine	X	X	X	X	X	X	Pärnu Sadam	Arendajad
<i>Tegevussuund 4.4.3. Toimiva väikesadamate võrgustiku väljaarendamine ja teenuste osutamiseks vajaliku taristu loomine, juurdepääsetavuse parandamine (vt mereplaneering ja Lääne maakonnaplaneering 2030+)</i>								
4.4.3.1. Pärnu Jahtklubi jahisadamade arendamine ja jahisadamade keti väljaehitamine	X	X	X	X	X	X	Pärnu Jahtklubi, väikesadamad	KOV-id
4.4.3.2. Multifunktsionaalsete väikesadamade väljaarendamine (võimalikult laia tegevuste baasi integreerimiseks – kalandus, turism, merepääste, rekreatsioon)	X	X	X	X	X	X	Väikesadamad	KOV-id, LLKK
4.4.3.3. Kalasadamade rekonstrueerimine	X	X	X	X	X	X	Väikesadamad	LLKK, KOV-id
4.4.3.4. Väikesadamates tankimis- ja purgimisvõimaluste väljaarendamine	X	X	X				Väikesadamad	LLKK, KOV-id
4.4.3.5. Avalikus kasutuses olevatele sadamatele ja puhkealadele parema juurdepääsetavuse tagamine, vajadusel avalike juurdepääsude rajamine	X	X	X	X	X	X	KOV-id	RAM, EAS
4.4.3.6. Väikesadamade ja nende laevateede kaardistamine ja tähistamine	X	X	X	X	X	X	Väikesadamad	KOV-id
<i>Tegevussuund 4.4.4. Aastaringse kvaliteetse ühenduse tagamine püüasustusega väikesaartega</i>								
4.4.4.1. Täiendava meeskonna tööle-rakendamine reisiravlaeval Kihnu Virve		X	X	X	X	X	PÜTK, TRA	MKM, Kihnu v, Kihnu Veeteed
4.4.4.2. Pärnu ja Munalaiu sadama vahelise ühistransporditeenuse kvaliteedi ja kättesaadavuse parandamine, <i>shuttle</i> -liini avamine maist septembrini	X	X	X				PÜTK	TRA, Kihnu v
4.4.4.3. Kihnu-Munalaiu laevatee süvendamine kiirema ühenduse tagamiseks	X	X	X	X	X	X	VTA	Kihnu v, MKM, Saarte Liinid
4.4.4.4. Kihnu ja Munalaid-Manilaid parvlaevasadamade käigushoidmine ja edasiarendamine (sh kaitsemuulid/ lainemurdjad, süvendamine, laiendused väikelaevadele jne)		X	X	X			Saarte Liinid	MKM, KOV-id
4.4.4.5. Kommertsalusel suvise kiirlaevahenduse loomine Pärnu ja Kihnu/Ruhnu vahel või laiemalt kolmnurgas Pärnu-Kuressaare-Riia				X	X	X	Laevafirmad	Pärnu Sadam, KOV-id

Tegevussuund 4.4.5. Pärnu jõe ruumiline planeerimine, atraktiivsuse tõstmine ja laevatatavuse väljaarendamine								
4.4.5.1. Pärnu jõe sadamate (sh kesklinna kai korrastamine ja Rääma paadisild) ja Reiu jõe suudmeala sadama väljaehitamine (Paikuse paadisadam), jõetranspordi arendamine. Pärnu jõe kallaste atraktiivsemaks muutmine sh kallasadade ja puhkealade rajamine	X	X	X	X	X	X	PLV, Ettev	SAPA
4.4.5.2. Maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu „Pärnu jõe ja kaldaala ruumilise arengu perspektiiv ning seosed mereplaneeringuga“ algatamine Vabariigi Valitsuse poolt ja koostamine	X	X	X	X			RAM	KOV-id, RJKK, POL, SAPA, KeA, Ettev
Tegevussuund 4.4.6. Virtsu sadama vedajaid ja reisijaid rahuldava taristu ja kaubakai väljaarendamine ning Saaremaa parvlaevaiühenduse aastaringse sujuvuse tagamine								
4.4.6.1. Virtsu sadama taristu ja kaubakai väljaarendamine, Saaremaa parvlaevaiühenduse aastaringse sujuvuse tagamine	X	X	X	X	X	X	MKM	Saarte Liinid
Eesmärk 4.5. Tagatud energiapuudulikkuse ja mõistliku hinnaga kvaliteetse elektri kättesaadavus ning vähese keskkonnamõjuga energiavarustus								
<i>Mõõdik: Uuel tasemel kõrgepinge ühenduste arv naabermaakondade ja riikidega, taastuvenergia osakaalu tõus, kaablisse viidud madalpingeliinide osakaalu tõus</i>								
Tegevussuund 4.5.1. Rahvusvaheliste kõrgepinge ühenduste loomine ja elektri varustuskindluse tõstmine								
4.5.1.1. Rahvusvaheliste kõrgepinge ühenduste (Eesti-Läti III) loomine (Harku-Lihula-Sindi 330/110 kV kõrgepingeliini projekteerimine ja väljaehitamine, Kilingi-Nõmme – Riga TEC-2 330 kV kõrgepingeliini projekteerimine ja väljaehitamine)	X	X	X				Elering	MKM, KOV-id
4.5.1.2. Elektri varustuskindluse tõstmine (olemasolevates 35 kV õhuliini trassikoridorides pinge tõstmine 110 kV-le, alajaamade rekonstrueerimine ja vajadusel uute ehitamine, Virtsu-Võiküla L8091 ja Tusti-Rõuste L8092 110 kV merekaablite planeerimine ja ehitus (vt Pärnu maakonna planeering, Lääne maakonnaplaneering 2030+)	X	X	X	X	X	X	Elering, Elektrilevi	KOV-id
4.5.1.3. Rail Balticu elektrivarustuse projekteerimine ja rajamine, Surju – Häädemeeste 110 kV uue ühenduse väljaehitamine			X	X	X	X	Elering	KOV-id
4.5.1.4. Tihedas ja kesktihedas varustuskindluse piirkonnas uute keskpingeliinide (0,4-20 kV) ehitamine eelistatult maakaabelliinidena	X	X	X	X	X	X	Elektrilevi	KOV-id

Kinnitatud POL 09.04.21 üldkogu otsusega nr 1-4.1/16/2021

4.5.1.5. Asulates põhi- ja jaotusvõrgu järkjärguline üleviimine maakaablitele, asulavälistes piirkondades maakaablite osakaalu suurendamine ja õhuliinide nüüdisajastamine, Kihnu-mandri vahelise merekaabli avariiolekordadeks alternatiivse elektrivarustuse tagamise kava väljatöötamine	X	X	X	X	X	X	Elering Elektrilevi	KOV-id
<i>Tegevussuund 4.5.2. Vähesese keskkonnamõjuga energiavarustuse ja säästliku kasutusviisi arendamine</i>								
4.5.2.1. Tootsi tuulikupargi väljaehitamine	X	X	X	X	X	X	Arendaja	MKM, Põhja- Pärnumaa v
4.5.2.2. Pärnu maakonna planeeringust ja Lääne maakonnaplaneeringust lähtuvalt maismaatuulikuparkide rajamine ja uute sobivate alade leidmine ning ettevalmistamine	X	X	X	X	X	X	KOV-id	RAM, SAPA, ETEA
4.5.2.3. Üksiktuulikute rajamise soodustamine ettevõtlusaladel	X	X	X	X	X	X	Arendaja d	RAM, KOV-id
4.5.2.4. Pärnumaa mereplaneeringu elluviimine: meretuulikupargi rajamise ettevalmistamine, arvestades keskkonnatingimusi ja kohalike elanike vajadusi				X	X	X	Arendaja d	KeM, KKA, KOV-id
4.5.2.5. Rohelise energia kasutamine energeetikas, elamu- ja soojamajanduses, ühistranspordis.	X	X	X	X	X	X	KOV-id, PÜTK	MKM, SAPA
4.5.2.6. Biogaasi tootmise edendamine ja tarbimise korraldamine	X	X	X	X	X	X	Paikre	KOV-id
4.5.2.7. Vesiniku kasutuselevõtu (sh ühistranspordis) toetamine	X	X	X	X	X	X	PÜTK	SAPA
4.5.2.8. Päikeseenergia lahenduste rakendamine, kasutamine era- ja avalikus sektoris, uute lahenduste (sh energiasalvestite) otsimine ja elluviimine	X	X	X	X	X	X	Paikre, arendaja d	SAPA, KOV-id
4.5.2.9. Kaugjahutuse teenuse väljaarendamine Pärnus Täidetud	X						Fortum	PLV
4.5.2.10. Energiasäästuprogrammide ja -projektide elluviimine eelkõige avalikus kasutuses olevatel objektidel ning sooja-majanduse ja elamufondi rekonst-rueerimine (sh kaugküttevõrkude ja tänavavalgustuse kaasajastamine)	X	X	X	X	X	X	KOV-id	MKM, EAS
4.5.2.11. Maakonna roheleppe algatamine ja sõlmimine (sh taastuvenergeetika ja kliimakava koostamine), projektijuhi töökoha loomine		X	X	X	X	X	SAPA	KOV-id, ettevõtjad
Eesmärk 4.6. Kaasaegsed IKT lahendused ja moodne infoühiskond								

Kinnitatud POL 09.04.21 üldkogu otsusega nr 1-4.1/16/2021

Mõõdik: Kiiret interneti kasutavate majapidamiste arv, 100 Mbp/s või suurema kiirusega ühenduste osakaal interneti püsiühenduste koguarvust								
Tegevussuund 4.6.1. Toimivad kvaliteetsed ja kiired IKT lahendused								
4.6.1.1. Kiire interneti ja kvaliteetse andmesideühenduse tagamine kõikjal maakonnas – kogu vajaliku baasvõrgu kui ka „viimase miili“ väljaehitamine	X	X	X	X	X	X	Arendaja	POL, SAPA, KOV-id
4.6.1.2. 4G ja 5G kättesaadavuse tagamine ka hajaasustuses	X	X	X	X	X	X	Arendaja	KOV-id
Eesmärk 4.7. Kaasaegne puhas ja turvaline elukeskkond – kvaliteetne joogivesi, kanalisatsioonilahendused ning jäätmemajandus kogu maakonnas								
Mõõdik: Heitvete puhastamise ja jäätmete taaskasutamise tase (%), kvaliteetset joogivett kasutavate inimeste arv on tõusnud, kanaliseeritud majapidamiste osakaal kasvanud								
Tegevussuund 4.7.1. Puhta ja kvaliteetse elukeskkonna loomine ja hoidmine								
4.7.1.1. Kaasaegse ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamine tiheasustusaladel ja kestlike lahenduste kasutamine hajaasustuses vastavalt KOV-ide ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kavadele ja arengukavadele	X	X	X	X	X	X	KOV-id	KeA, KIK
4.7.1.2. Hajaasustuse piirkondades ühisveevärgi ja –kanalisatsiooniga mittehõlmatud veevärgi ja kanalisatsioonisüsteemide rekonstrueerimine	X	X	X	X	X	X	KOV-id	KeA, KIK
4.7.1.3. Kvaliteetse joogivee tagamine hajaasustuses kõigile püsielanikele, võimalusel puurkaevude rajamine mitme kinnistu tarbeks, vältimaks põhjavee reostuse riski	X	X	X	X	X	X	KOV-id	KeA, KIK
4.7.1.4. Sademeveesüsteemide rekonstrueerimine ja väljaehitamine	X	X	X	X	X	X	KOV-id, veeettevõtted	KeA, KIK
4.7.1.5. Reoveekogumisaladel ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni rajamine kohtadesse, kus see on veel välja ehitamata	X	X	X	X	X	X	KOV-id, veeettevõtted	KeA, KIK
4.7.1.6. Regionaalsete vee-ettevõtete vajalikkuse väljaselgitamine ja moodustamine	X	X					KOV-id, veeettevõtted	KeA, KIK
4.7.1.7. Lottemaa ja Tahkuranna Golfi reovee suunamine Pärnu linna ühiskanalisatsiooni				X	X	X	Ettev	KOV-id KeA, KIK
4.7.1.8. Ringmajanduse põhimõtete rakendamine: jäätmete tekkemahu vähendamine, kogumislahenduste arendamine, efektiivsete sorteerimistingimuste rakendamine, tootjate ning tarbijate teadlikkuse	X	X	X	X	X	X	KOV-id	KeA, Paikre, Fortum

Kinnitatud POL 09.04.21 üldkogu otsusega nr 1-4.1/16/2021

tõstmine ja kaasamine, multikütustel põhinev koostootmine								
4.7.1.9. Maakonnaülese jäätmekava koostamine. Pärnumaa-ülese jäätmehooldust ja heakorda korraldava MTÜ töölerakendamine valdkonna eesmärgistatud arengu ja investeeringute planeerimiseks koos tegevuste kvaliteedi ja järelevalve tagamisega	X	X	X				SAPA, KOV-id,	KeA, Paikre
4.7.1.10. Ressursitootlikkuse suurendamiseks jäätmete korduvkasutuse ettevalmistamise ning ringlussevõtu ja ressursi-tõhusaid lahendusi pakkuvate projektide toetamine	X	X	X	X	X	X	PKHK	KOV-id KIK
4.7.1.11. „Hea avalik ruum“ programmi elluviimine. Linnalistes asulates ja KOVide keskustes uute keskväljakute rajamine ja olemasolevate rekonstrueerimine. Elukeskkonna korrastamine tühjalt seisnud, lagunenu ja kasutuseta hoonete lammutamise ja neile uue sihtotstarbe leidmise läbi.	X	X	X	X	X	X	KOV-id	KIK, RTK
4.7.1.12. Maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu „Edela-Eesti asustuse elujõu säilitamine (suunamine ja kohandamine)“ algatamine ja koostamine				X	X	X	RAM	SAPA, POL, KOV-id, TÜ, EMÜ
4.7.1.13. Veekogude korrastamiseks ja eutrofeerumise vähendamiseks vastavate meetmete kavandamine	X	X	X	X	X	X	KKA	KOV-id
4.7.1.14. Jäätmete keskkonnaohutu käitlemine (ohtlike jäätmete kogumine, kogumisringide korraldamine, konteinerite soetamine, keskkonnateadlikkuse tõstmine).		X	X	X	X	X	KOV-id	KeA, MTÜ-d
Tegevussuund 4.7.2. Päästetaristu arendamine ja elanike turvalisuse tagamine								
4.7.2.1. Tuletõrje veevõtukohtade rekonstrueerimine ja rajamine, selleks riikliku programmi ettevalmistamine	X	X	X	X	X	X	KOV-id	SIM, PÄA
4.7.2.2. Päästemasinate ja –tehnikate parema juurdepääsetavuse tagamine abivajajani nii maismaal kui veekogudel, selleks vastava taristu väljaehitamine /rekonstrueerimine	X	X	X	X	X	X	KOV-id	SIM
4.7.2.3. Piirkonnaspetsiifiliste päästevahendite soetamine (nt hõljud jäält päästmiseks, kandraami paigutamise võimalusega veealus navigatsioonihooajaks)	X	X					SIM, PPA	KOV-id
4.7.2.4. Vabatahtlike päästekomandode hoonete renoveerimine ja rajamine	X	X	X	X	X	X	PÄA	KOV-id
4.7.2.5. Pärnu siseturvalisuse ühishoone rajamine	X	X					SIM	PPA, PÄA, PLV
Eesmärk 4.8. Valmisolek kliimamuutustest tulenevate tagajärgedega toimetulekuks								

Kinnitatud POL 09.04.21 üldkogu otsusega nr 1-4.1/16/2021

Mõõdik: Kliimamuutusest tulenevate tagajärgedega arvestavate planeeringute ja projektide arv								
Tegevussuund 4.8.1. Tormidest, üleujutustest ja maalihetest tulenevate ohtude teadvustamine ja arvesse võtmine planeerimisel, projekteerimisel ja ehitamisel								
4.8.1.1. Arvestamine meetmetega, mis leevendavad kliimamuutustega kohanemist (nt nn soojasaarte vältimine tiheasustuses, hoovihmade korral sademevee äravool)	X	X	X	X	X	X	KOV-id	PÄA, TA
4.8.1.2. Kaldakindlustuse rajamine Valgeranda, Lottemaale, Pärnu jõe vasakkaldale ja Sauga jõe paremkaldale (Vana-Pärnu kalmistu kaitseks)				X	X	X	KOV-id	KIK
4.8.1.3. Üleujutusohu riskide maandamine vastava meetme toel	X	X	X	X	X	X	KOV-id	KeM, KIK
4.8.1.4. Kriisijuhtimise süsteemi kaasajastamine ekstreemsete oludega toimetulekuks	X	X					PÄA	KOV-id, TN
4.8.1.5. Pärnu jõe kasutusvõimaluste uuring Täidetud							RAM	SAPA, KOV-id, KeA
4.8.1.6. Maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu „Rannikuvööndi seotus merega ja üleujutustest tulenevate riskide maandamine“ algatamine ja koostamine				X	X	X	RAM	PLV, PLPK, KOV-id
4.8.1.7. Uuringu „Liivade liikumine mererannikul“ läbiviimine			X	X			PLV	KeM, KOV-id
Eesmärk 4.9. Ühinenud Läänemaa osa (Lihula, Hanila) parem sidusus Pärnu maakonnaga								
Mõõdik: Ühistranspordi kasutajate arv on kasvanud, endiste Lihula ja Hanila valdade elanike rahulolu tõusnud, liiklussagedus korrastatud teedel on tõusnud								
Tegevussuund 4.9.1. Lihulasse viivate ühenduste rekonstrueerimine ja mustkatte alla viimine								
4.9.1.1. Taastusremont, mustkatte rajamine ja kruusateede rekonstrueerimine teedel, kus liigub või kavandatakse ühistransporti (ka õpilastransport)	X	X	X	X	X	X	TRA	Läänerann a v
4.9.1.2. Liiklusohlike kohtade likvideerimine	X	X					TRA	Läänerann a v
4.9.1.3. Riigiteede peatus- ja puhke-kohtade planeerimine ja väljaehitamine	X	X	X	X	X	X	TRA	Läänerann a v
Tegevussuund 4.9.2. Tervikliku ühistransporditeenuse arendamine								
4.9.2.1. Lihulasse uue bussijaama ehitamine Täidetud	X						PÜTK	Läänerann a v

Kinnitatud POL 09.04.21 üldkogu otsusega nr 1-4.1/16/2021

4.9.2.2. Ühtse ja paindliku ühistranspordisüsteemi korraldamine, bussigraafikute ja marsruutide uuendamine	X	X					PÜTK	Läänerann a v
4.9.2.3. Pärnuga otseühenduse parandamine	X	X					PÜTK	Läänerann a v